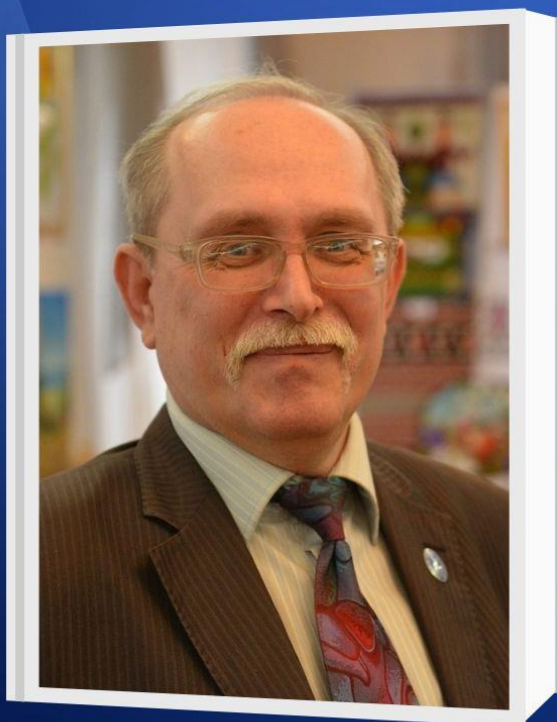

Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Дмитра Чижевського

Василь Білошапка: у плині часу

Біобібліографічний покажчик

Кропивницький
2024

016:929]:908(477.65)

Б 61

Василь Білошапка: у плині часу : біобібліографічний показчик (з фондів ОУНБ ім. Д. І. Чижевського) / Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського; укл. Т. П. Колєчкіна ; ред. Н. Ф. Калашнікова ; відп. за вип. Є. Г. Літвінова. – Кропивницький, 2024. – 76 с.

У біобібліографічному показчику вміщено інформацію про друковані джерела, представлені у фондах ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, та електронні ресурси, що розкривають доробок краєзнавця Василя Білошапки. Показчик буде цікавим та корисним для викладачів, аспірантів, учителів, бібліотекарів, студентів, – всіх, хто цікавиться особистістю й творчістю Василя Білошапки.

Укладач: Колєчкіна Т. П.

Редактор: Калашнікова Н. Ф.

Відповідальна за випуск: Літвінова Є. Г

Зміст

Від упорядників.....	4
1. Творчий доробок Василя Білошапки	6
1.1. Окремі видання (В. Білошапка – автор, редактор, укладач)	6
1.2. Статті з окремих видань та збірників.....	7
1.2.1. Статті В. Білошапки в «Енциклопедії сучасної України»	18
1.3. Публікації в періодичних виданнях	24
1.4. Web-бібліографія.....	41
2. Матеріали про життя і творчість Василя Білошапки	44
2.1. Книги та статті зі збірників та окремих видань	44
2.2. Публікації в періодичній пресі	45
2.3. Web-бібліографія.....	51
3. Василь Білошапка: від власного портрета до портретів земляків.....	51
Фотогалерея	68
Іменний покажчик	73

Від упорядників

Біобібліографічний покажчик укладено до 65-річчя від дня народження члена Національної спілки журналістів України, Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ» імені Віктора Погрібного, Конгресу літераторів України, Українського геральдичного товариства, Історичного клубу «Холодний Яр», почесного члена Національної спілки краєзнавців України Василя Вікторовича Білошапки.

Видання відображає багатоманітну палітру публіцистичної діяльності відомого журналіста, краєзнавця.

До покажчика вміщено автобіографічний нарис ювіляра, бібліографію його публікацій, перелік публікацій про нього та добірку фотографій з особистого архіву Василя Білошапки. Видання акумулює інформацію за понад тридцять років краєзнавчої діяльності (1993-2024) і на кінець 2024 року налічує 379 позицій, більшість з яких переглянуто *de visu*. Описи, що входять до покажчика, супроводжуються анотаціями. Покажчик складено на основі каталогів і картотек Кіровоградської ОУНБ ім. Д.І. Чижевського та списків публікацій, переданих Василем Білошапкою.

Матеріали розміщено в алфавітному порядку. Описи й скорочення здійснено відповідно до стандартів України в бібліотечній справі. Усі видання подаються мовою публікації, зберігаються орфографічні норми оригіналу. Довідково-бібліографічний апарат видання – іменний покажчик, складений за зведеним алфавітом. Видання адресоване бібліографам, літературознавцям, науковцям, краєзнавцям, бібліотекарям, широкому загалу, небайдужому до української історії та історії нашого краю. Висловлюємо щиру вдячність Василю Вікторовичу Білошапці за надання списку його друкованих праць.

Білошапка Василь Вікторович

Народився 1959 року у місті Макіївка Донецької області. Закінчив природничо-географічний факультет Ворошиловградського державного педагогічного інституту імені Тараса Шевченка у 1982 році та відділення керівників засобів масової інформації Київської вищої партійної школи у 1990 році. Працював у Луганську в багатотиражній газеті «Трибуна студента» (1978-1982 рр.), на Кіровоградщині у районній та обласній газетах, на радіо. На момент складання покажчика – т.в.о. директора Олександрівського краєзнавчого музею в селищі Олександрівка Кіровоградської області.

Член Національної спілки журналістів України, Кіровоградського літературного об'єднання «Степ» імені Віктора Погрібного, Конгресу літераторів України, Українського геральдичного товариства, Історичного клубу «Холодний Яр», почесний член Національної спілки краєзнавців України. Співавтор або автор понад 10 книг, численних газетних і журнальних публікацій, наукових праць, понад 10 гербів і прапорів.

Друкував власні твори в газетах Києва, Житомира, Луганська, Кропивницького, Олександрівки, газеті «Вільна думка» (Австралія), публіцистичні твори у журналі «Вежа», альманасі «Літературна Кіровоградщина» (Кропивницький), журналі «Бахмутський шлях» (Луганськ), краєзнавчі статті та нариси у багатьох наукових та науково-популярних виданнях та збірках.

Лауреат кіровоградських обласних премій імені Володимира Ястребова та імені Якова Паученка. Увійшов до десятки кращих музейних працівників України і став лауреатом Програми підтримки музейних працівників на 2008-2009 роки Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000» і Українського центру розвитку музейної справи. Нагороджений медаллю України «За працю і звитягу».

1. Творчий доробок Василя Білошапки

1.1. Окремі видання (В. Білошапка – автор, редактор, укладач)

1. Білошапка Василь Вікторович. Голодомор 1932-1933: Олександрівський вимір / Василь Білошапка, Іван Петренко. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во, 2006. – 195 с. : іл.

Є автограф: Білошапка, Василь

2. Білошапка, Василь Вікторович. Заховалось під крилом діброви... Історичний нарис про село Бандурове / В. В. Білошапка, М. М. Коломієць. – Кропивницький : Центрально-Українське вид-во, 2018. – 286 с. : фото.

Є автограф: Білошапка, Василь

3. Вічна любов : літературно-мистецький альманах талантів Олександрівщини ХХ століття / Андрій Іванович Кримський [та ін.] ; ред.: А. А. Кримський, В. В. Білошапка, О. Л. Шпирко ; упор. А. А. Кримський. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2010. – 259 с. : іл.

4. Кузик, Борис Миколайович. Голоківка – серце Холодного яру / Б. М. Кузик, В. В. Білошапка. – 2-ге вид., перероблене. – Чигирин : [б. в.], 2004. – 371 с.: фото. кол.

5. Кузик, Борис Миколайович. Духовні скарби рідної землі : історико-краєзнавчі нариси / Борис Кузик, Василь Білошапка. – Дніпропетровськ : Арт-Прес, 2007. – 581 с. : портр., фото, іл., кол. іл. – (Сер. «Олександрівщина в музеях і храмобудівництві»). – Покажч. с. 565-579.

6. Кузик, Борис Миколайович. Кіровоградщина: історія та сучасність центру України : в 2-х т.: науково-популярне видання / Борис Миколайович Кузик, Василь Вікторович Білошапка ; Борис Кузик, Василь Білошапка. – Дніпропетровськ : Арт-Прес. – 2005.

Т. 1. – 2005. – 495 с. : іл, фото.

7. Кузик, Борис Миколайович. Кіровоградщина: історія та сучасність центру України : в 2-х т. / Б. М. Кузик, В. В. Білошапка. – Дніпропетровськ : Арт-Прес. – 2005.

Т. 2. – 2005. – 452 с. : кол. іл., фот.

8. Кузик, Борис Миколайович. Олександрівка: Погляд крізь віки : фотокнига / Б. М. Кузик, В. В. Білошапка. – К. : Мистецтво, 2001. – 239 с. : фото

9. Кузик, Борис Миколайович. Олександрівський меридіан : люди, події, час: ілюстрована книга-календар / Б. М. Кузик, В. В. Білошапка. – К. : Мистецтво, 2003. – 511 с. : іл, кол. іл., портр.

10. Кузик, Борис Миколайович. У плині часу : енциклопедія Олександрівщини / Борис Кузик, Василь Білошапка. – К. : Мистецтво, 2002. – 319 с. : іл, цв. іл, портр., фото.

11. Національна Книга Пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Кіровоградська область / О. О. Бабенко, В. В. Білошапка, В. М. Колесніченко та ін.; редкол.: Т. Т. Дмитренко, Є. М. Шустер та ін. ; Укр. ін-т національної пам'яті, Кіровоградська обл. держ. адміністрація, Кіровоградська обл. рада. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2008. – 919 с. : фото.

12. Олександрівщина. Минуле. Сучасне. Майбутнє : матеріали конференції-презентації. Кіровоград, травень 2008 року / Кіровоградський держ. педагог. ун-т ім. Володимира Винниченка, Кіровоградська обл. організація Всеукраїнської спілки краєзнавців, Олександрівська районна держ. адміністрація ; укл.: Василь Білошапка. – Дніпропетровськ : Арт-Прес, 2008. – 185 с. : іл.

13. Панченко, Володимир. Небо Левка Мацієвича : нарис / Володимир Панченко. Упорядник ілюст. Василь Білошапка – К. : Пульсари, 2009. – 49 с. : фото.

Є автограф: Панченко, Володимир

1.2. Статті з окремих видань та збірників

14. А звірини водилось безліч... / Василь Білошапка // Збірка праць Державного музею історії Олександрівського району. – Вип. перший. – Олександрівка, 2002. – С. 23-24.

15. Аборигени Тясминського краю / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 17-20.

16. Археологічні дослідження Данила Щербаківського біля села Бірки влітку 1904 року / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 6-9.

17. Археологічні дослідження Пантелеймона Куліша на Олександрівщині / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 3-6.

18. Археологічні дослідження Пантелеймона Куліша на Олександрівщині / Василь Білошапка // 3 глибини віків : нариси та статті з археології Кіровоградщини / ДП «НДЦ «Охоронна археологічна служба України» Ін-ту археології НАН України, Кіровоградська обл. держ. адм., Відділ охорони культурної спадщини, Кіровоградський обл. ін-т післядипломної пед. освіти ім. Василя Сухомлинського; авт. ідеї та організатор: Л. А. Гайда; наук. ред. М. П. Тупчієнко. – Кіровоград : Видавець Лисенко В. Ф., Вип. 1 : Матеріали IV обласних краєзнавчих Куценківських читань. 15 лютого 2011 року. – 2012. – С. 25-28.

19. Бірківська епопея Богдана Хмельницького / Василь Білошапка // Літературна Кіровоградщина: поезія, проза, гумор, сатира, публіцистика: альманах / Алла Ковалішина [та ін.] ; укл. Н. І. Бідненко ; Кіровоградська обл. організація Конгресу літераторів України. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во, 2010. – С. 147-157.

20. Бойові дії радянських партизан на Олександрівщині у роки Великої Вітчизняної війни / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. восьмий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2010. – С. 13-16.

21. Був великий кобзар в Олександрівці – «Над Тясмином. У темному гаю / Василь Білошапка // Літературна Кіровоградщина: поезія, проза, гумор, сатира, публіцистика: альманах / Алла Ковалішина [та ін.] ; укл.: А. П. Юрченко; Кіровоградська обл. організація Конгресу літераторів України. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во, 2011. – С. 135-141.

22. Василь Хоменко – один з перших краєзнавців Олександрівщини / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. шостий. – Олександрівка, 2008. – С. 39-41.

23. Великий російський композитор Петро Чайковський і Олександрівщина / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 24-26.

24. Випадкові знахідки археологічних предметів на території скіфського поселення в Любомирці / Василь Білошапка, Іван Петренко, Олексій Орлик // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 3.

25. Виставки музею-2015 / Василь Білошапка, Олена Салій // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл.

В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 52-53.

26. Витоки преси на Олександрівщині / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 27-28.

27. Володимир Ястребов – відомий дослідник нашого краю / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 12-15.

28. Герой Радянського Союзу Никифір Євтушенко / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 24-25.

29. Гроші холодноярського отамана Пилипа Хмари / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 24-27.

30. Де заритий пуп Богдана Хмельницького / Василь Білошапка // Літературна Кіровоградщина: альманах / Кіровоградська обласна організація Конгресу літераторів України. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во. – Поезія. Проза. Гумор. Сатира. Публіцистика / упор. Н. І. Бідненко. – 2009. – С. 164-168.

31. Дмитро Яворницький і Олександрівщина / Василь Білошапка // Між Бугом і Дніпром : науково-краєзнавчий вісник Центральної України / Кіровоград. обл. орг. Націонал. спілки краєзнавців України, Держ. архів Кіровоград. області; ред. О. О. Бабенко [та ін.]. – Кропивницький : Центрально-Українське вид-во. – Випуск 10. – 2018. – С. 182-189.

32. До питання про створення районів на території Олександрівщини у 20-х роках ХХ століття / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. восьмий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2010. – С. 11-13.

33. До проекту створення Великого індійського залізничного шляху через... Знам'янку / Василь Білошапка, В'ячеслав Шкода // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. другий. – Олександрівка, 2003. – С. 27-28.

34. Дослідження Василя Докучаєва на Олександрівщині і Знам'янщині / Василь Білошапка // Суспільні і природничі дослідження та охорона природи Кіровоградської області: музезнавчі аспекти : матеріали обласної краєзнавчої науково-практичної конференції (5 червня 2018 року) / Департамент культури і туризму Кіровоград. обл. держ. адміністрації, Кіровоград. обл. краєзнавчий музей,

Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка ; ред. Н. Ю. Агапєєва. – Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2018. – С. 75-81.

35. «У нас є зоряні рани» / Василь Білошапка // Збірка праць Державного музею історії Олександрівського району. – Вип. перший. – Олександрівка, 2002. – С. 17-20.

36. З досвіду видання, пропаганди і розповсюдження краєзнавчої науково-популярної літератури та шкільних підручників про рідний край в Олександрівському районі / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 40-46.

37. З досвіду видання, пропаганди і розповсюдження краєзнавчої науково-популярної літератури та шкільних підручників про рідний край в Олександрівському районі на Кіровоградщині / Василь Білошапка // Публічні бібліотеки Кіровоградщини : зб. ст. / Упр. культури і туризму Кіровоградської обл. держ. адміністрації, ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, Кіровоградська регіональна бібліотечна асоціація ; укл. та ред. вип.: Валентина Козлова ; відп. за вип.: Олена Гаращенко. – Кіровоград : [б. в.], 2010. С. 67-76.

38. З епістолярної спадщини Левка Мацієвича (з фондів Олександрівського районного краєзнавчого музею) / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 24-26.

39. З історії вшанування пам'яті Левка Мацієвича в Олександрівці (до 10-річчя створення меморіальної кімнати-музею) / Василь Білошапка // Пам'ятки науки і техніки Кіровоградщини : матеріали 2-х обласних пам'яткознавчих студій імені Євгенії Чабаненко (19-20 вересня 2013 року, м. Кіровоград) / КЗ КОІППО ім. Василя Сухомлинського; ред. Л. Гайда. – Кіровоград : [б. в.], 2014. – С. 30-34.

40. З історії католицького костелу Пресвятої Богородиці в с. Антонівка Олександрівського району Кіровоградщини / Василь Білошапка // Між Бугом і Дніпром : науково-краєзнавчий вісник Центральної України / Кіровоград. обл. орг. Націонал. спілки краєзнавців України, Держ. архів Кіровоград. області; ред. О. О. Бабенко [та ін.]. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во. – Випуск 4 : Присвячений 90-річчю створення Державного архіву Кіровоградської області та 90-річчю Національної спілки краєзнавців України. – 2015. – С. 188-191.

41. З історії католицького костелу Пресвятої Богородиці в селі Антонівка / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В.В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. –

С. 15-16.

42. З історії краєзнавчих досліджень в Олександрівському районі наприкінці 1940-х – на початку 1970-х років / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 33-40.

43. З історії краєзнавчих досліджень в Олександрівському районі наприкінці 1940-х – на початку 1970-років / Василь Білошапка // Краєзнавчий вісник Кіровоградщини / Кіровоградська обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України, Кіровоградська обл. спілка краєзнавців. – Кіровоград : Центрально-Українське видавництво. – 2009. – Випуск III. – С. 98-108.

44. З історії музейної справи на Чигиринщині на початку 20-х років ХХ століття / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 6-9.

45. З історії поляків на Чигиринщині / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 10-15.

46. З історії українського козацтва в Олександрівському районі / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. шостий. – Олександрівка, 2008. – С. 5-10.

47. З історії українського козацтва на Олександрівщині / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 9-10.

48. З історії формування Олександрівського району / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. шостий. – Олександрівка, 2008. – С. 3-5.

49. Заповідні об'єкти Олександрівського району Кіровоградської області / Василь Білошапка // Природничо-наукові дослідження Кіровоградської області: музеєзнавчі аспекти : матеріали обласної науково-практичної конференції : 21 квітня 2017 року / Кіровогр. обл. держ. адмін., Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка, Кіровогр. обл. краєзнавчий музей. – Кропивницький, 2017. – С. 193-199.

50. Землетруси на Олександрівщині / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 36-38.

51. Іван Фундуклій: вчений, державний діяч, меценат (До 200-річчя від дня народження) / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. третій. – Олександрівка, 2004. – С. 7-15.
52. Керамічна люлька козацької доби з Олександрівки / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 9-12.
53. Керівництво Корсунь-Шевченківською операцією здійснювалось з села Бовтишки / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. четвертий. – Олександрівка, 2005. – С. 9-12.
54. Клімат краю теплішає / Василь Білошапка // Збірка праць Державного музею історії Олександрівського району. – Вип. перший. – Олександрівка, 2002. – С. 21.
55. Краєзнавче і музейне життя Олександрівщини / Василь Білошапка, Іван Петренко // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 26-37.
56. Краєзнавче і музейне життя Олександрівщини / Василь Білошапка, Інна Шулик // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. шостий. – Олександрівка, 2008. – С. 3-5.
57. Краєзнавче і музейне життя Олександрівщини / Василь Білошапка, Інна Шулик // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 48-53.
58. Краєзнавче і музейне життя Олександрівщини. 2010 рік / Василь Білошапка, Інна Шулик // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. восьмий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2010. – С. 47-55.
59. Краєзнавче і музейне життя Олександрівщини. 2011 рік / Василь Білошапка, Інна Шулик // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 41-51.
60. Краєзнавче і музейне життя Олександрівщини. 2015 рік. / Василь Білошапка, Олена Салій // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 40-51.
61. Мистецький потенціал Олександрівського району / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. четвертий. – Олександрівка, 2005. – С. 14-17.

62. Місця масового розстрілу мирного населення на Олександрівщині у роки німецької окупації (1941-1944 рр.) / Василь Білошапка // Краєзнавчий вісник Кіровоградщини / Кіровоградська обл. організація Національної спілки краєзнавців України, Кіровоградська обл. спілка краєзнавців. – Кіровоград : Центрально-Українське видавництво. – 2011. Випуск VII. – С. 168-173.

63. Народні промисли і ремесла в Олександрівському районі / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. третій. – Олександрівка, 2004. – С. 31-34.

64. Націоналістичне підпілля в роки Другої світової війни на території Олександрівського району / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 29-33.

65. Наш земляк Герой Соціалістичної Праці Василь Гуртовий / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 25.

66. Наш край в документах часів гетьмана Мазепи / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 15-17.

67. Наш край на початку ХХ століття (Краєзнавчі нотатки на допомогу вчителю історії загальноосвітньої школи) // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 26-28.

68. Нові дослідження в поселенні доби козаччини в селі Бірки – володінні гетьмана Богдана Хмельницького / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. третій. – Олександрівка, 2004. – С. 3-7.

69. Олександрівець зі світовим ім'ям (про Л. М. Мацієвича) / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 20-24.

70. Олександрівський район у роки німецько-фашистської окупації / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. третій. – Олександрівка, 2004. – С. 23-31.

71. Олександрівщина літературна: минуле і сучасне / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий.

– Олександрівка, 2009. – С. 46-48.

72. Останній татарський набіг 1769 року і Олександрівщина / Василь Білошапка // Музейний вісник Центральної України / Департамент культури та туризму Кіровоград. обл. держ. адміністрації, Кіровоград. обл. краєзнавчий музей, Регіональний центр наук. досліджень з історії України та підготовки істор.-краєзнавчих видань Кіровоград. обл. ради; ред. Б. Шевченко. – Кропивницький : Регіональна інформаційно-поліграфічна агенція. – Вип. 1. – 2021. – С. 19-21.

73. Пантелеймон Куліш на Чигиринщині / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. шостий. – Олександрівка, 2008. – С. 10-13.

74. Перспективи розвитку музейної справи в Олександрівському районі Кіровоградської області / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 3-5.

75. Перший зимовий похід армії Української народної республіки через територію Олександрівщини (лютий 1920 року) / Василь Білошапка // Між Бугом і Дніпром : науково-краєзнавчий вісник Центральної України / Кіровоград. обл. орг. Націонал. спілки краєзнавців України, Держ. архів Кіровоград. області; ред. О. О. Бабенко [та ін.]. – Кропивницький : Центрально-Українське вид-во. – Випуск 6 : Спеціальний випуск за матеріалами обласної-науково-практичної конференції «Земля, що народжує героїв: Центрально-Український регіон вшановує захисників Вітчизни». – 2016. – С. 162-168.

76. Писемні джерела про перебування гетьмана Богдана Хмельницького в Бірках / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 12-15.

77. Питання толерантності у роботі олександрівських краєзнавців / Василь Білошапка // Миротворче значення бібліотеки у формуванні толерантності і духовності суспільства : матеріали конференції / Упр. культури і туризму Кіровоградської обл. держ. адм., ОУНБ ім. Д. І. Чижевського; Н. Ю. Овчаренко [та ін.]; відп. за вип. Олена Гаращенко; укл. Оксана Ткаченко; ред. Світлана Приймак. – Кіровоград : Лисенко В. Ф., 2010. – С. 48-52.

78. Північна частина Олександрівського району у складі Київського воєводства / Василь Білошапка // Збірка праць Державного музею історії Олександрівського району. – Вип. перший. – Олександрівка, 2002. – С. 9-15.

79. Північна частина Олександрівського району у складі Київського воєводства / Василь Білошапка // Наш край у XVIII столітті : матеріали обласної науково-практичної історико-краєзнавчої конференції / Кіровоградський обл. ін-т

- післядипломної пед. освіти, Обл. орг. Т-ва охорони пам'яток історії та культури; укл. Л. А. Гайда. – Кіровоград, 2003. – С. 66-71.
80. Повстанський отаман Трохим Шостак з Бірок / Василь Білошапка // Між Бугом і Дніпром : науково-краєзнавчий вісник Центральної України / Кіровоград. обл. орг. Націонал. спілки краєзнавців України, Держ. архів Кіровоград. області; ред. О. О. Бабенко [та ін.]. – Кропивницький : Центрально-Українське вид-во. – Випуск 12. – 2019. – С. 40-44.
81. Пошук та урізноманітнення ресурсів фінансування музейних закладів області (на прикладі Олександрівського районного краєзнавчого музею) / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 38-40.
82. Про археологічні знахідки на території Олександрівського району у 2005 році / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. четвертий. – Олександрівка, 2005. – С. 3.
83. Про місця масового розстрілу мирного населення на Олександрівщині у роки німецько-фашистської окупації (1941-1945 роки) / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 28-31.
84. Про обстеження пам'яток археології біля села Любомирка / Василь Білошапка, Іван Михальчишин // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. восьмий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2010. – С. 3.
85. Про походження назв населених пунктів (ойконімів) Олександрівського району Кіровоградської області / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. восьмий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2010. – С. 16-27.
86. Про походження назви села Стримівши Олександрівського району та його мікротопонімів / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. четвертий. – Олександрівка, 2005. – С. 6-7.
87. Ранньослов'янське поховання у селі Красносілка / Василь Білошапка, Микола Коломієць, Олексій Орлик // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 4-5.
88. Релігійний світогляд жителів Бірок – поселення часів Богдана

- Хмельницького / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. другий. – Олександрівка, 2003. – С. 6-9.
89. Родина Раєвських і Олександрівщина / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 7-11.
90. Родина Раєвських і Олександрівщина / Василь Білошапка // Сім'я Раєвських в історико-культурному просторі слов'янського світу : матеріали міжнародної науково-практичної конференції 6-7 вересня 2011 року / Кіровоградська обл. держ. адм. [та ін.] ; редкол.: О. А. Семенюк [та ін.]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2011. – С. 182-189.
91. Рослини з Червоної книги / Василь Білошапка // Збірка праць Державного музею історії Олександрівського району. – Вип. перший. – Олександрівка, 2002. – С. 22.
92. Росцішевські та Грабовські – сусіди й родичі Шимановських на Чигиринщині / Василь Білошапка // Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур : колективна монографія / Кропивн. музей муз. культ. ім. К. Шимановського, Ін-т мистецтвозн., фольклористики та етнографії ім. М. Т. Рильського, Об'єдн. поляків «Полонія» ім. К. Шимановського ; ред. кол. Г. А. Скрипник, А. К. Терещенко, Л. О. Пархоменко, ред.-упоряд. О. І. Полячок. – Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2019. – С. 300-310.
93. Садиба Міхала Грабовського в Олександрівці / Василь Білошапка, Тетяна Гедзь // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 17-20.
94. Сентовське земляне укріплення / Василь Білошапка // Кіровоградський краєзнавчий вісник / Кіровоградська обласна спілка краєзнавців. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во. / відп. ред. : К. В. Шляховий та ін. – 2007. Випуск 1. – С. 175-178.
95. Співпраця Олександрівського районного краєзнавчого музею з різними організаціями, закладами, установами з питань виставкової діяльності / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. восьмий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2010. – С. 28-29.
96. Спостереження затемнення Сонця 1 серпня 2008 року в смт Олександрівка / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. шостий. – Олександрівка, 2008. – С. 41-42.

97. Становлення осередку Національної Спілки краєзнавців України в Олександрівському районі / Василь Білошапка // Краєзнавчий вісник Кіровоградщини / Кіровоградська обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України, Кіровоградська обл. спілка краєзнавців. – Кіровоград : Центрально-Українське видавництво. – 2009. – Випуск IV. – С. 139-146.

98. Стоунхендж на Олександрівщині? / Василь Білошапка, Алла Кравченко // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 3-6.

99. Суспільно-політичні процеси на Олександрівщині в 1990-1991 роках / Василь Білошапка // Між Бугом і Дніпром : науково-краєзнавчий вісник Центральної України / Кіровоград. обл. орг. Націонал. спілки краєзнавців України, Держ. архів Кіровогр. області; ред. О. О. Бабенко [та ін.]. – Кропивницький : Центрально-Українське вид-во. – Випуск 16. – 2021. – С. 101-113.

100. Український вишитий рушник 1933 року з фондів Олександрівського районного краєзнавчого музею / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. сьомий. – Олександрівка, 2009. – С. 28.

101. Участь краєзнавців Олександрівщини на межі XX–XXI століть у справі увічнення минулого рідного краю / Василь Білошапка // Між Бугом і Дніпром : науково-краєзнавчий вісник Центральної України / Кіровоград. обл. орг. Націонал. спілки краєзнавців України, Держ. архів Кіровогр. області; ред. О. О. Бабенко [та ін.]. – Кропивницький : Центрально-Українське вид-во. – Випуск 5 : Присвячений 25-річчю Незалежності України. – 2016. – С. 147-154.

102. Фундуклії і наш край / Василь Білошапка // Актуальні аспекти дослідження історії міста : матеріали обласної науково-практичної історико-краєзнавчої конференції. Ч. 1 / Кіровоградський обл. ін-т післядипломної педагог. освіти ім. В. Сухомлинського ; укл. Л. А. Гайда. – Кіровоград, 2005. – С. 140-146.

103. Холоднорярський отаман Пилип Хмара у спогадах односельців / Василь Білошапка // Кіровоградський краєзнавчий вісник / Кіровоградська обласна спілка краєзнавців. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во. / відп. ред. : К. В. Шляховий та ін. – 2007. Випуск 1. – С. 95-99.

104. Шевченко і Волконські / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. п'ятий. – Олександрівка, 2005. – С. 15-17.

105. Штрихи до біографії польського письменника Міхала Грабовського / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. шостий. – Олександрівка, 2008. – С. 14-17.

106. Штрихи до біографії польського письменника Міхала Грабовського / Василь Білошапка // Доля поляків на Кіровоградщині = Losy Polaków na Ziemi Kirowogradzkiej / Об'єднання поляків Кіровоградщини «Полонія» ім. Кароля Шимановського ; укл. та ред. Олександр Полячок; ред. Яцек Шиморек. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2008. – С. 177-183.

107. Штрихи до історії спорудження залізниць на Олександрівщині / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. тринадцятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2015. – С. 19-21.

108. Ще раз про проблему походження Бовтиської западини / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. другий. – Олександрівка, 2003. – С. 28-30.

109. Яким мав стати Олександрівський район у 1980 році (при комунізмі) / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. четвертий. – Олександрівка, 2005. – С. 12-14.

Яків Тищенко – військовий діяч, письменник, художник, жертва сталінського терору (за матеріалами фондів Олександрівського районного краєзнавчого музею) / Василь Білошапка // Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Вип. дев'ятий / Укл. В. В. Білошапка. – Олександрівка, 2011. – С. 31-35.

1.2.1. Статті В. Білошапки в «Енциклопедії сучасної України»

111. Вперед / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Т. 5. – С. 196.– URL: <https://esu.com.ua/article-29947>

112. Євтушенко Никифор Тимофійович / В. В. Білошапка, В. О. Сандул // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Т. 9. – С. 352.– URL: <https://esu.com.ua/article-17450>

113. Єлизаветградка / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009, оновл. 2023. – Т. 9. – С. 388.– URL: <https://esu.com.ua/article-17631>
114. Календюк Іван Хрисанфович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Т. 12. – С. 23.– URL: <https://esu.com.ua/article-10433>
115. Карпенко Петро Миколайович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Т. 12. – С. 383.– URL: <https://esu.com.ua/article-10043>
116. Квачук Олександр Вікторович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Т. 12. – С. 559.– URL: <https://esu.com.ua/article-11581>
117. Кивгило Микола Григорович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Т. 12. – С. 627.– URL: <https://esu.com.ua/article-11889>
118. Кириленко Василь Пилипович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Т. 13. – С. 40.– URL: <https://esu.com.ua/article-6316>
119. Кірман Віктор Григорович / В. В. Білошапка, Т. І. Лісневська // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Т. 13. – С. 215.– URL: <https://esu.com.ua/article-7003>
120. Клюєнко Василь Миколайович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Т. 13. – С. 360.– URL: <https://esu.com.ua/article-8607>

121. Клюєнко Дмитро Миколайович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Т. 13. – С. 360.– URL: <https://esu.com.ua/article-8608>
122. Колісниченко Наталія Олексіївна / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 14. – С. 60.– URL: <https://esu.com.ua/article-4104>
123. Коптєв Анатолій Андрійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 14. – С. 438.– URL: <https://esu.com.ua/article-3419>
124. Корнер Віктор Дмитрович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 14. – С. 511-512.– URL: <https://esu.com.ua/article-3714>
125. Косенко Петро Дмитрович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 14. – С. 651.– URL: <https://esu.com.ua/article-3780>
126. Косолапов Віктор Григорович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 14. – С. 685.– URL: <https://esu.com.ua/article-3886>
127. Котєгов Олексій Олександрович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 15. – С. 10.– URL: <https://esu.com.ua/article-28>
128. Котляров Борис Якович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 15. – С. 27.– URL: <https://esu.com.ua/article-118>

129. Котов Іван Григорович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 15. – С. 30.– URL: <https://esu.com.ua/article-139>
130. Красота Георгій Тимофійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 15. – С. 255.– URL: <https://esu.com.ua/article-3019>
131. Кримський Андрій Іванович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 15. – С. 444.– URL: <https://esu.com.ua/article-1088>
132. Кузнецов Володимир Іванович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Т. 15. – С. 670.– URL: <https://esu.com.ua/article-1359>
133. Ларін Володимир Сергійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Т. 16. – С. 549.– URL: <https://esu.com.ua/article-53312>
134. Лев Борис Давидович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Т. 16. – С. 629.– URL: <https://esu.com.ua/article-53629>
135. Литвинов Микола Юхимович / А. А. Ярмолук, В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Т. 17. – С. 303.– URL: <https://esu.com.ua/article-55193>
136. Лубенець Григорій Кузьмич / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017, оновл. 2023. – Т. 18. – С. 6.– URL: <https://esu.com.ua/article-58909>

137. Луньов Павло Федорович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Т. 18. – С. 122.– URL: <https://esu.com.ua/article-59294>
138. Маляренко Михайло Софронів / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Т. 19. – С. 66.– URL: <https://esu.com.ua/article-63269>
139. Манагаров Іван Мефодійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Т. 19. – С. 90.– URL: <https://esu.com.ua/article-63355>
140. Маніта Архип Самійлович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Т. 19. – С. 127.– URL: <https://esu.com.ua/article-63457>
141. Маринський Іван Антонович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Т. 19. – С. 189.– URL: <https://esu.com.ua/article-65904>
142. Маслов Веніамін Гнатович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Т. 19. – С. 377.– URL: <https://esu.com.ua/article-64190>
143. Місятин Григорій Анатолійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Т. 21. – С. 170.– URL: <https://esu.com.ua/article-67967>
144. Мокряк Марко Ісайович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Т. 21. – С. 357.– URL: <https://esu.com.ua/article-68435>

145. Назаренко-Куллам Валентина Семенівна / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Т. 22. – С. 369. – URL: <https://esu.com.ua/article-71657>
146. Нестеренко Микола Дементійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Т. 23. – С. 212. – URL: <https://esu.com.ua/article-73770>
147. Німенко Степан Олексійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Т. 23. – С. 465. – URL: <https://esu.com.ua/article-74477>
148. Олександрівка / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022, оновл. 2023. – Т. 24. – С. 310-311. – URL: <https://esu.com.ua/article-76673>
149. Олександрівський краєзнавчий музей / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Т. 24. – С. 316. – URL: <https://esu.com.ua/article-76683>
150. Олександрівський район / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Т. 24. – С. 317-318. – URL: <https://esu.com.ua/article-76685>
151. Онопа Микола Савелійович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Т. 24. – С. 532. – URL: <https://esu.com.ua/article-75456>
152. Осатюк Дмитро Іванович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Т. 24. – С. 737. – URL: <https://esu.com.ua/article-76833>

153. Охман Микола Петрович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Т. 24. – С. 884. – URL: <https://esu.com.ua/article-77286>

154. Очеретько Іван Данилович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Т. 24. – С. 923. – URL: <https://esu.com.ua/article-77362>

155. Павличенко Микола Іванович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. – URL: <https://esu.com.ua/article-882411>

156. Петрушенко Леонід Михайлович / В. В. Білошапка // Енциклопедія Сучасної України / редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. – URL: <https://esu.com.ua/article-883526>

1.3. Публікації в періодичних виданнях

157. 2,5 тисячі років живуть люди в Любомирці / В. Білошапка // Вперед. – 2002. – 28 травня. – С. 3.

Розповідь краєзнавця про поселення та курганний могильник, який знаходиться біля села Любомирка Олександрівського району.

158. Аборигени нашого Тясминського краю / Василь Білошапка // Вперед. – 2019. – 4 грудня. – С. 3.

Перелік прізвищ жителів сіл Олександрівського району з 1808 року за метричними книгами церков району.

159. Аеронавти над Олександрівкою / Василь Білошапка // Народне слово. – 2015. – 28 травня. – С. 10 : фото

Автор статті відслідковує краєзнавчий аспект в історії повітроплавання.

160. Андрій Радзевило – чемпіон України / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 1 квітня. С. 7 : фото кол.

27 березня вихованець комунального закладу «Дитячо-юнацька спортивна школа імені М.П. Іванова» Олександрівської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області Андрій Радзевило став чемпіоном України.

161. Бір не ліс, а... ведмідь / В. Білошапка // Вперед. – 2002. – 28 травня. – С. 3.
Про походження назви та історію села Бірки Олександрівського району.
162. Батьківська стріха : краєзнавча сторінка / В. Білошапка // Вперед. – 2000. – 19 вересня. – С. 2.
Фольклор Олександрівщини (село Бірки).
163. Бовтиська западина: не всі таємниці розкрито / В. Білошапка // Вперед. – 2003. – 21 жовтня. – С. 3.
Бовтиська западина – це залишки метеоритного кратера на глибині кількох метрів у центральній частині Українського щита.
164. Бовтиська западина / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 18 лютого. – С. 4.
Інформація про Бовтиську западину.
165. Богданів край вшанував гетьмана / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 17 жовтня. – С. 1.
Розповідь про свято козацької слави у селі Бірки.
166. Боксери з Олександрівки і Світловодська вибороли путівки на чемпіонат України / Василь Білошапка, Тетяна Юганова // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 31 січня. – С. 7.
167. Буревісник / В. Білошапка // Вперед. – 2003. – 4 жовтня. – С. 3.
Про одного з перших українських авіаторів Левка Мацієвича.
168. В економіці не слід винаходити велосипед / В. Білошапка // Вперед. – 1999. – 16 листопада. – С. 2.
На своїй батьківщині, в Олександрівці, побував Б.М. Кузик.
169. В Олександрівці відкрили нові таланти / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 7 березня. – С. 8 : фото.
Олександрівський район приєднався до мистецького проєкту «Відкриваємо нові таланти», що реалізує Кіровоградська обласна філармонія в рамках 28-го сезону дитячої філармонії.
170. В Олександрівці вшанували пам'ять героїв Небесної сотні / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 25 лютого. – С. 4.
22 лютого біля пам'ятного знаку героям російсько-української війни в селищі Олександрівка Кропивницького району відбувся мітинг до дня пам'яті героїв Небесної сотні.

171. В Олександрівці презентували книги про музичні родини і чумацькі пісні / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 10 жовтня. – С. 4 : фото кол.

В Олександрівському районному краєзнавчому музеї відбулася презентація двох книг, виданих у 2019 році у Кропивницькому.

172. В Олександрівці турбуються про дітей з особливими освітніми потребами / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 14 лютого. – С. 3 : фото кол.

173. Василь Хоменко – один з перших краєзнавців Олександрівщини : Краєзнавчий куточок / В. Білошапка // Вперед. – 2008. – 26 лютого. – С. 3.
Докладна стаття-персоналія та фото краєзнавця.

174. Вербицький будував вокзал в Олександрівці / Василь Білошапка // Народне слово. – 2013. – 7 березня. – С. 9 : фото
Фотографія, біографічна довідка про архітектора Олександра Матвійовича Вербицького, родом із Севастополя, вміщено два фото станції Фундукліївка – початку ХХ ст. та сучасне.

175. Весна принесла в Олександрівку День неспішного мистецтва / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 11 квітня. – С. 4 : фото кол.
Олександрівський районний краєзнавчий музей долучився до міжнародної акції День неспішного мистецтва або Slow Art Day.

176. Від племен трипільців і полян / Василь Білошапка // Народне слово. 2013. – 4 квітня. – С. 9 : фото.
Перші свідчення та писемні джерела про територію, що нині є містом Олександрія (колишня Усівка).

177. Відзнака за краєзнавчу справу / В. Білошапка // Гайворонські вісті. – 2007. – 9 червня. – С. 1
Краєзнавець Олексій Павличук – лауреат премії Бориса Кузика.

178. Відомий дослідник нашого краю / Василь Білошапка // Вперед. – 2015. – 8 липня. – С. 4 : мал.
Цього року виповнюється 160 років від дня народження фольклориста, історика, педагога, археолога, краєзнавця Володимира Миколайовича Ястребова, чие ім'я пов'язане з Олександрівським районом.

179. Видатний українець Левко Мацієвич повертається в Олександрівку / В. Білошапка // З перших уст. – 2015. – 24 вересня. – С. 12 : фото.
Про встановлення пам'ятника першому льотчику-українцю, талановитому конструктору, уродженцю Олександрівки Л. Мацієвичу.

180. Виставка Галини Кірман / В. Білошапка // Народне слово. – 2013. – 20 червня. – С. 20 : фото кол.

В Олександрівському районному краєзнавчому музеї розгорнуто виставку творчих робіт майстра декоративно-прикладного мистецтва Галини Кірман.

181. Виставка «Донбас: переПРОчитання образу» / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 11 травня. – С. 4 : фото кол.

В Олександрівському краєзнавчому музеї експонувалася інформаційно-просвітницька контрпропагандистська виставка «Донбас: переПРОчитання образу», створена Українським інститутом національної пам'яті з використанням маловідомих матеріалів.

182. Визначились чемпіони обласних спортивних ігор серед чоловічих волейбольних команд / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 1 квітня. – С. 7.

У двох спортивних залах селища Олександрівка Кропивницького району 27 березня відбулися змагання з волейболу серед чоловіків у залік обласних спортивних ігор серед міських, селищних і сільських територіальних громад Кіровоградщини.

183. Виставка картин художника В'ячеслава Малини «Синдром справедливості» / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 24 жовтня. – С. 5 : фото кол.

15 жовтня в Олександрівському районному краєзнавчому музеї відкрили виставку картин В'ячеслава Малини «Синдром справедливості», присвячену Дню захисника України і Дню художника України.

184. Виставка про символ нашої свободи / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 28 березня. – С. 4.

З 11 по 22 березня в Олександрівському районному краєзнавчому музеї експонувалася фотодокументальна виставка «Символ твоєї свободи. 100-річчя Державного Герба України», яку підготували Український інститут національної пам'яті та видавництво «Родовід» у партнерстві з Центром досліджень визвольного руху.

185. Виставка «Україна 1932-1933. Геноцид голодом» експонується у районному краєзнавчому музеї / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 10 січня. – С. 4.

Інформація про експонування всеукраїнської виставки «Україна 1932-1933. Геноцид голодом» в Олександрівському районному краєзнавчому музеї.

186. Владислав Чересленко – чемпіон України з легкоатлетичного двоборства / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 11 березня. – С. 7.

У Києві відбувся чемпіонат України серед вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл та шкіл олімпійського резерву з легкоатлетичного двоборства у приміщенні серед учасників 2008 року народження та молодше.

187. Володимир Ковтун: «Для когось космос – романтика, а для мене – буденна робота» / В. Білошапка // Вперед. – 2002. – 28 травня. – С. 2.
Про нашого земляка Володимира Ковтуна.

188. Володимир Ковтун: «Мій шлях до космічної техніки починався в Олександрівці» / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 15 серпня. – С. 3.
Інтерв'ю з Володимиром Ковтуном.

189. Володимир Осипенко: Секрет успіху заводу – в порядності : / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 3 жовтня. – С. 2.
Інформація про ВАТ «Другий імені Петровського цукровий завод».

190. Вшанували пам'ять Левка Мацієвича / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 17 січня. – С. 5 : фото.

191. В'язень «Б-346» – військовий діяч, письменник, художник, жертва сталінського терору / Василь Білошапка // Народне слово. – 2013. – 28 березня. – С. 8 : фото.
Статтю написано на унікальному матеріалі з фондів Олександрівського музею, який складає 71 одиницю зберігання і містить фотодокументи, книги, рукописи, особисті речі Якова Тищенка.

192. Ганна Бабійчук: «Піклуємося про нужденних» / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 13 травня. – С. 2.

193. Герої загинули вдруге? / В. Білошапка // Вперед. – 2001. – 18 грудня. – С. 3.
Про учасника Другої світової війни, Героя Радянського Союзу Гуляєва Дмитра Тимофійовича.

194. Гирьовий спорт / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 11 квітня. – С. 7.
6 квітня відбувся чемпіонат області з гирьового спорту.

195. Голод 1932-1933-го очима земляків / В. Білошапка // Вперед. – 2002. – 23 квітня. – С. 2.
Краєзнавча сторінка «Батьківська стріха».

196. Гончарний круг у Цвітному зупинився. Тепер назавжди? / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 9 січня. – С. 6.
Розповідь про гончарну традицію с. Цвітне.

197. Гревси у Ставидлах / Василь Білошапка // Народне слово. – 2014. – № 39 (5-11 вересня). – С. 8 : фото.

Про родину Гревсів, у якій були офіцери, меценати, громадські та культурні діячі. Особлива увага приділяється зв'язкам родини з нашим краєм.

198. Де заритий пуп Богдана Хмельницького / В. Білошапка // Вперед. – 2009. – 7 липня. – С. 3.

Версії та легенди, пов'язані з добою козащини на території регіону.

199. Дискотека «Райдуга» відсвяткувала двадцятиріччя / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 24 грудня. – С. 3.

Одна з кращих на Кіровоградщині народна самодіяльна дискотека «Райдуга» Олександрівського районного будинку культури відзначила своє двадцятиріччя.

200. До кращого : Ради за роботою / В. Білошапка // Вперед. – 2002. – 16 березня. – С. 2.

Інтерв'ю з бірківським сільським головою Михайлом Григоровичем Брайком.

201. Добротворці : Основоположники буряківництва в нашому краї не шкодували коштів на українську культуру / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 18 лютого. – С. 3.

Розповідь про підприємців Федора Симиценка й Михайла Яхненка.

202. Євреї на Олександрівщині / В. Білошапка // Вперед. – 2001. – 18 вересня. – С. 3.

Про заселення з кінця XVIII століття території сучасного Олександрівського району євреями.

203. Життя за лаштунками : із записника театрала / Василь Білошапка // Вежа. – 2008. – № 22. – С. 194-200.

Цікаві факти біографії Марка Кропивницького, Гната Юри та Василя Зіноватного.

204. З історії Олександрівського радіо і телебачення / Білошапка Василь // Вперед. – 2020. – 18 листопада. – С. 2 : фото

16 листопада в Україні відзначався День працівників радіо, телебачення і зв'язку. Згадується історія олександрівського радіо і телебачення.

205. З Лондона – в Бомбей через...Знам'янку / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 5 серпня. – С. 4.

Про не реалізований проєкт залізничного сполучення між Лондоном і Бомбєєм.

206. З Олександрівкою його поєднали газопровід і Галина / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 16 серпня. – С. 2.
Про німецького громадянина Альфреда Хуберта, який у 70-х роках ХХ століття працював будівельником поблизу селища Бовтишка і одружився на місцевій дівчині.
207. З тавром зрадника / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 8 жовтня. – С. 4.
Про відомого земляка Григорія Півторака.
208. Заклади культури, освіти та медицини Кіровоградщини поповнилися новою технікою / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 28 лютого. – С. 2 : фото кол.
209. Залишив добрий слід на землі / В. Білошапка // Олександрівський вісник. – 2006. – № 4. – С. 6.
Стаття до 100-річчя Лазаря Мойсейовича Шнапера.
210. Земельні паї – селянам підмога / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 12 листопада. – С. 2.
За період реформування аграрного сектора в Олександрівському районі власниками земельних паїв стала третина населення.
211. Зі столиці повернулися з медалями / Білошапка Василь // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 4 березня. – С. 7.
У Києві 26-28 лютого відбувся чемпіонат України з легкої атлетики у приміщеннях серед юнаків та дівчат 2006-2007 років народження – вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл та шкіл олімпійського резерву.
212. Знайомтесь: Тамара Созашвілі / В. Білошапка // Вперед. – 2001. – 6 листопада. – С. 3.
Розповідь про Тамару Созашвілі (Янишевську) – грузинську поетесу родом із села Бовтишка Олександрівського району.
213. Знали колись музику і в глухій провінції / В. Білошапка // Народне слово. – 2013. – 12 вересня. – С. 9.
Про село Івангород, колишнє помістя родини Раєвських у зв'язку з цікавим експонатом музею – нотним зошитом П. Лозового.
214. Знам'янчани зробили крок до страхової медицини / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 13 лютого. – С. 2.
215. Золотоординське місто відкриває свої таємниці / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 14 серпня. – С. 3.

Інформація про студентську експедицію біля селища Торговиці.

216. «Зоряні рани» Кіровоградщини / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 10 серпня. – С. 2.

На території Олександрівського району розташований добре вивчений вченими метеоритний кратер.

217. Його зоря над Тясмином / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 12 грудня. – С. 3.

Про художнього керівника народного самодіяльного хору «Тясмин» В'ячеслава Михайловича Савустяненка.

218. Його рідна Олександрівка / В. Білошапка // Народне слово. – 1998. – 1 грудня. – С. 3.

Про письменника, літературного критика, історика Міхала Грабовського.

219. І буде дух його із віку в вік сіяти (до 200-річчя з дня народження П. Куліша) / Василь Білошапка // Вперед. – 2019. – 10 серпня. – С. 3.

Про перебування Пантелеймона Куліша в Олександрівці.

220. І «краєзнавець» згадував Чорнобиль / Василь Білошапка // Вперед. – 2016. – 27 квітня. – С. 1 : фото

З нагоди 30-річчя катастрофи на ЧАЕС в Олександрівському краєзнавчому музеї проведено засідання клубу «Краєзнавець», на якому виступали учасники ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

221. І тут коріння корифея / В. Білошапка // Вперед. – 1993. – 10 квітня. – С. 3.

Про Марка Лукича Кропивницького.

222. Із скіфської давнини / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 4 липня. – С. 5.

Про пам'ятку археології – курганний могильник біля села Любомирка Олександрівського району.

223. Історичне наближення: Розумівка – Холодний Яр / Василь Білошапка // Хроніки Задзеркалля. – 2017. – № 7-8. – С. 35-37 : фото.

29 квітня 2017 року біля села Розумівка Олександрівського району відкрили пам'ятник Юрію Горліс-Горському.

224. Кіровоград – 25 не повинен зникнути / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 29 травня. – С. 2.

Кіровоград-25 за часів СРСР був найбільшим військовим секретним містом, яке розташоване неподалік Кіровограда.

225. Кам'яний Яр / В. Білошапка // Вперед. – 1999. – 14 вересня. – С. 2.
Краєзнавча сторінка «Батьківська стріха». Про втрачені села на території Олександрівського району.
226. Кожна назва – це історична пам'ятка народу / В. Білошапка // Народне слово. – 2013. – 14 лютого. – С. 8.
Краєзнавець підтверджує заявлену у назві тезу конкретними прикладами топоніміки району.
227. Козак Мамай і диво-молодиця / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 10 грудня. – С. 3.
Народна майстриня знам'янчанка Раїса Айвазовська чудово вишиває ікони.
228. Козак-характерник Харько: хто він і чому похований на наших теренах? / Василь Білошапка // Народне слово. – 2019. – 4 липня. – С. 9 : фото.
Дослідження про козацького сотника Харька, відображення інформації про нього в історичних хроніках та працях про козацтво.
229. Козацькими шляхами Олександрівщини / В. Білошапка // Вперед. – 2001. – 24 липня. – С. 2.
230. Кращі інновації бібліотекарів Олександрівського району підтримав народний депутат / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2018. – 27 вересня. – С. 3 : фото кол.
20 вересня, напередодні Всеукраїнського дня бібліотек, у фойє Олександрівського районного Будинку культури за підтримки народного депутата України Олеся Довгого провели свято професійної майстерності – FEST-конкурс інноваційних проєктів «Творчий злет».
231. Левка Мацієвича пам'ятають і шанують / В. Білошапка // Вперед. – 2006. – 4 квітня. – С. 3.
Про авіатора Левка Мацієвича.
232. Линула ліра у Притясминні / Василь Білошапка // Народне слово. – 2015. – 27 серпня. – С. 6 : фото.
На місцевому матеріалі (згідно з переписом кобзарів та лірників) досліджується феномен кобзарів, лірників як суспільного явища.
233. Максим Решетняк – чемпіон Європи з бойового самбо / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 10 жовтня. – С. 6 : фото кол.
234. Місто Знам'янка має свою символіку / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 10 жовтня. – С. 2.
Депутати міської ради затвердили символіку міста Знам'янки.

235. На Кіровоградщині вшанували учасників бойових дій на території інших держав / Білошапка Василь // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 18 лютого. – С. 7 : фото кол.

15 лютого з нагоди Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав та 32-ї річниці виведення військ з Афганістану у містах Знам'яні та Світловодську та в селищі Олександрівці біля пам'ятних знаків воїнам-інтернаціоналістам провели мітинги, як і в інших населених пунктах Кіровоградщини.

236. На виставці – унікальні документи / В. Білошапка // Вперед. – 2005. – 6 вересня. – С. 1.

В Олександрівському районному краєзнавчому музеї продовжує експонуватись виставка «Олександрівщина в рік незалежності».

237. На Кіровоградщині вшанували учасників бойових дій на території інших держав / Білошапка Василь // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 18 лютого. – С. 7 : фото кол.

15 лютого з нагоди Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав та 32-ї річниці виведення військ з Афганістану у містах Знам'яні та Світловодську та в селищі Олександрівці біля пам'ятних знаків воїнам-інтернаціоналістам провели мітинги, як і в інших населених пунктах Кіровоградщини.

238. На стадіоні правила бал легка атлетика / Василь Білошапка // Вперед. – 2020. – 19 вересня. – С. 3.

В смт Олександрівка на центральному стадіоні імені Миколи Шишки відбулись легкоатлетичні чемпіонати області.

239. На честь піонера вітчизняної авіації / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 9 жовтня. – С. 3.

Про Левка Мацієвича.

240. Найсильніші волейболістки в області – з Новоукраїнки та Олександрівки / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 4 березня. – С. 7.

Селище Олександрівка приймало учасників обласних спортивних ігор серед команд сільських, селищних та міських об'єднаних територіальних громад.

241. Наш Вальтер Скотт заговорив українською : На здобуття обласної літературної премії ім. Євгена Маланюка / Василь Білошапка // Народне слово. – 2015. – 10 грудня. – С. 10 : фото

Огляд творчості письменника Олексія Чорноівана.

242. Наш край у документах часів гетьмана Мазепи / Василь Білошапка // Народне слово. – 2016. – 11 серпня. – С. 6.
Краєзнавець про документи XVII століття, в яких згадується територія сучасного Олександрівського району.
243. Наш край у часи гетьмана Мазепи / В. Білошапка // Вперед. – 2009. – 28 липня. – С. 3.
Історія села Бірки на початку XVIII століття.
244. Наш музей – кращий на Кіровоградщині / В. Білошапка // Вперед. – 2009. – 23 травня. – С. 1.
За підсумками обласного огляду-конкурсу музеїв області Олександрівський краєзнавчий музей визнано кращим.
245. Наш музей поповнили дві картини / Білошапка Василь // Вперед. – 2021. – 23 жовтня. – С. 1 : фото.
Олександрівський краєзнавчий музей поповнили два твори мистецтва. Це портрет Чорного Ворона та картина «На жнивах».
246. Наші втрачені села / В. Білошапка // Вперед. – 1997. – 18 листопада. – С. 2.
Втрачені села Олександрівського району.
247. Не забувають минуле, дбають про майбутнє / В. Білошапка // Вперед. – 2002. – 13 квітня. – С. 1.
Історія сіл Антонівки та Триліси Олександрівського району.
248. Ніна Маленченко: «Молю бога, щоб беріг сина в космосі» / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 28 жовтня. – С. 3.
Про космонавта-земляка Юрія Маленченка.
249. Нові археологічні знахідки / В. Білошапка // Вперед. – 2006. – 25 березня. – С. 2.
Про Олександрівський районний краєзнавчий музей.
250. Один з перших краєзнавців Олександрівщини / Василь Білошапка // Народне слово. – 2013. – 28 листопада. – С. 9.
У витоків краєзнавства Олександрівщини стоїть краєзнавець 50-х років Василь Хоменко, подається біографічний нарис, фото та огляд творчого внеску. Василь Хоменко створив перший музей при школі та при Олександрівському районному будинку піонерів та школярів. Наприкінці висловлено пропозицію заснувати районну краєзнавчу премію імені Василя Хоменка.

251. Олександрівський декабрист / В. Білошапка // Вперед. – 2006. – 24 жовтня. – С. 3.

Стаття-персоналія та два фото: портрет декабриста Єнтальцева Андрія Васильовича та надгробок на могилі у м. Ялutorовськ.

252. Олександрівські мандри Пантелеймона Куліша / В. Білошапка // Народне слово. – 2009. – 16 квітня. – С. 11.

Про перебування відомого українського письменника, історика, фольклориста, етнографа і перекладача П. Куліша в Олександрівці, де він гостював у польського літератора М. Грабовського, з метою зібрання цінних етнографічних матеріалів.

253. Олександрівські шахісти визначили кращих / Білошапка Василь // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 4 березня. – С. 7.

В адміністративному приміщенні Центрального стадіону імені Миколи Шишки в селищі Олександрівці, за ініціативи начальника відділу молоді та спорту Олександрівської селищної ради Олександра Роздобудька відбувся чемпіонат Олександрівської селищної об'єднаної територіальної громади з шахів.

254. Олександрівський музей поповнився картинами львівського художника / В. Білошапка // Вперед. – 2008. – 26 липня. – С. 2.

Коротко про відвідини музею та творчу співпрацю з львівським художником Ігорем Маїком.

255. Олександрівський район у роки німецько-фашистської окупації : 22 червня – День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні / В. Білошапка // Вперед. – 2004. – 22 червня. – С. 3.

256. Олександрівський художник Федір Лагно – лауреат обласної премії імені Олександра Осмьоркіна / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 12 грудня. – С. 6 : фото кол.

257. Олександрівські волейболістки – віце-чемпіонки Кіровоградщини / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 14 березня. – С. 7 : фото кол.

9-10 березня у Кропивницькому відбувся чемпіонат області з волейболу серед дівчат 2003 року народження. Команда з Олександрівки під керівництвом тренерки Ганни Горобець на цих змаганнях виборола друге місце.

258. Олександрівщина – 2002 / Білошапка Василь // Вперед. – 2002. – 19 березня. – С. 3.

Основні відомості про Олександрівські установи.

259. Олександрівщина надихає на творчість / В. Білошапка // Вперед. – 2005. – 13 серпня. – С. 2.
Львівський художник Ігор Маїк планує відкрити персональну виставку, де будуть представлені картини з Олександрівського циклу.
260. Оновлений музей у Розумівці чекає гостей / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 28 серпня. – С. 3.
У Розумівці 20 серпня відбулось офіційне відкриття філії «Музей історії села Розумівка» комунальної установи «Олександрівський краєзнавчий музей».
261. Опора людям і країні / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 31 липня. – С. 2.
Інформація про фермерські господарства Олександрівського району.
262. От тобі і глуха провінція! / В. Білошапка // Вперед. – 2001. – 24 липня. – С. 2.
З історії села Івангород Олександрівського району.
263. Отаман Чорний Ворон повернувся в Розумівку... у портреті / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. 2021. – 21 жовтня. – С. 4 : фото кол.
У музеї історії села Розумівки Олександрівської селищної ради Кропивницького району з'явився унікальний портрет повстанського отамана Чорного Ворона (Миколи Склера).
264. Павло Заблоцький-Десятовський – забута постать, пов'язана з нашим краєм / Василь Білошапка // Народне слово. – 2019. – 16 травня. – С. 9 : портр. ; Народне слово. – 2019. – 23 травня. – С. 9 : фото.
Стаття-персоналія про відомого земляка, уродженця села Кримки Голиківської сільради Олександрівського району на Кіровоградщині (тоді Чигиринського повіту Київської губернії).
265. Пам'ять про визволення Олександрівки не меркне / Василь Білошапка // Вперед. – 2021. – 13 січня. – С. 1 : фото.
Спогади про визволення Кіровоградщини.
266. Пам'ять про невинні жертви жива / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 26 листопада. – С. 1.
Спогади жителів Олександрівського району про Голодомор 1932-1933 років.
267. Перемогли найсильніші / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 16 вересня. – С. 1.
В Олександрівці відбулася п'ята обласна спартакіада серед команд агропромислового комплексу.

268. Перша персональна виставка Ольги Панченко де Венегас / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 26 вересня. – С. 4 : фото кол.
З 16 вересня по 4 жовтня в Олександрівському районному краєзнавчому музеї експонувалася виставка картин «Ольга Панченко де Венегас представляє».
269. Петро Оссовський намалював портрет генерала Миколи Раєвського / В. Білошапка // Вперед. – 2005. – 17 вересня. – С. 1.
Повідомлення супроводжує фото художника з портретом генерала на східцях Хрестовоздвиженської церкви в селі Розумівка.
270. Пісні з берегів Тясмину / В. Білошапка // Народне слово. – 2003. – 19 серпня. – С. 3.
Про збірку пісень Анатолія Борисенка «Мед мудрості».
271. Пісня на полотні, що створена руками і серцем / В. Білошапка // Народне слово. – 2010. – 25 березня. – С. 12.
Про відкриття в Олександрівському районному краєзнавчому музеї виставки творів заслуженої художниці України, уродженки с. Цвітне Олександрівського району, жительки Черкас Тамари Гордової.
272. Поліна Марфула – чемпіонка України з гирьового спорту / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2021. – 4 березня. – С. 7 : фото кол.
На чемпіонат України з гирьового спорту серед юнаків та дівчат, що проходив 26-28 лютого в місті Борисполі Київської області, з'їхалися найсильніші юні гирьовики нашої держави.
273. Попрощалися із Сергієм Подуфаловим / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 28 листопада. – С. 1 : фото кол.
Про прощання та поховання військового у рідному селі.
274. Потьомкін володів Олександрівкою / В. Білошапка // Вперед. – 2000. – 5 грудня. – С. 2.
Краєзнавча сторінка «Батьківська стріха».
275. Презентація нової поетичної збірки Сергія Ткаченка / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 17 жовтня. – С. 5 : фото кол.
З нагоди Дня захисника України 10 жовтня в Олександрівському районному краєзнавчому музеї провели презентацію збірки поезій члена Кіровоградського літературного об'єднання «Степ», ветерана Збройних сил України та АТО Сергія Ткаченка «Півотні п'ятий автобат (Чорний Ліс)», написаної на честь п'ятиріччя створення 55-го окремого автомобільного батальйону «Чорний ліс» (сmt Лісове).

276. Про бурові тільки мріють : Олександрійські геологи / В. Білошапка // Вперед. – 1999. – 30 квітня. – С. 2.
Про геологів Олександрівщини.
277. «Просили батько, просили мати і молоді просять до нас на хліб, на сіль, на весілля!» / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 7 березня. – С. 4 : фото кол.
У Цвітненській сільській бібліотеці працівники спільно з членами клубу «Посиденьки» відтворили старовинний обряд весілля.
278. Ракетник Анатолій Онощенко / В. Білошапка // Вперед. – 2009. – 27 жовтня. – С. 2.
Фонди Олександрівського районного краєзнавчого музею поповнилися експонатами про уродженця села Несваткового, нині 90-річного мешканця Житомира – Онощенко Анатолія Никифоровича.
279. «Свідомий українець» Андрій Хомутовський будив «селян від віковичного сну» / Василь Білошапка // Народне слово. – 2019. – 13 червня. – С. 9 : фото
280. Святкували Соснівка й Олександрівка / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2020. – 8 жовтня. – С. 4 : фото кол.
День села відзначили у Соснівці Олександрівського району, тижнем раніше з іменинами вітали селище Олександрівку.
281. Свято вишивки у Нижчих Верещаках / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 18 квітня. – С. 5 ; Вперед. – 2019. – 19 квітня. – С. 1 : фото.
У селі Нижчі Верещаки Олександрівського району відбулося свято «А над Україною вишивка цвіте». До свята у клубі-бібліотеці влаштували виставку вишиванок місцевих жителів.
282. «Село моє Красне...» / В. Білошапка // Народне слово. – 2012. – 12 липня. – С. 10.
Презентація книги про село Красносілка: детальний огляд розділів.
283. Символи Олександрівщини : Герб, прапор / В. Білошапка // Вперед. – 2001. – 26 червня. – С. 3.
284. Слово про Коломійця : До 70-річчя поета і краєзнавця / В. Білошапка // Вперед. – 2009. – 17 лютого. – С. 3.
Нарис життя і творчості містить також розповідь про громадську діяльність Миколи Миколайовича Коломійця.

285. Сонячне затемнення викликало у бобринчан панічний страх / В. Білошапка // Народне слово. – 2009. – 4 червня. – С. 8.
Із історії астрономічних досліджень на Кіровоградщині, зокрема експедиції в місто Бобринець у 1851 році на чолі з відомими вченими Російського географічного товариства Ф.О. Семеновим та О.М. Савичем.
286. Срібний ювілей «Явора» / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2018. – 20 вересня. – С. 6 : фото кол.
Інформація про аматорський фольклорний колектив «Явір» Кримківського сільського клубу-бібліотеки Олександрівського району.
287. Стоунхендж на Олександрівщині? / В. Білошапка // Вперед. – 2006. – 24 жовтня. – С. 3.
Грунтовна публікація про майдан Бурти та його план-схема, а також розповідь про експедицію графа Олексія Бобринського.
288. Стояли турки у Соснівці / Василь Білошапка // Народне слово. – 2013. – 25 липня. – С. 8.
Краєзнавець здійснює розвідку за фактом з книги І. Фундуклія щодо могили Візирки біля села Соснівка та звертається до читачів газети по допомогу у її визначенні на місцевості.
289. Таїна і смуток Хрестовоздвиженської церкви / В. Білошапка // Вперед. – 2001. – 18 грудня. – С. 3.
Краєзнавча сторінка «Батьківська стріха».
290. Тетяна Мельник – чемпіонка України / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 14 лютого. – С. 7 : фото.
Вихованка заслуженого тренера України Вадима Приймака Тетяна Мельник успішно виступила на чемпіонаті України з легкої атлетики у Сумах.
291. Тетяна Мельник допомогла збірній України залишитися серед легкоатлетичної еліти / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 15 серпня. – С. 6 : фото кол.
292. Тетяна Мельник допомогла Україні здобути ліцензію на Олімпійські ігри / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 10 жовтня. – С. 6.
293. Тетяна Мельник продовжує радувати перемогами / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 21 лютого. – С. 7 : фото.
Тетяна Мельник у складі збірної України здобула перемогу в легкоатлетичній естафеті на чемпіонаті Асоціації Балканських легкоатлетичних федерацій у турецькому місті Стамбулі.

294. Трагічні дні війни... / Василь Білошапка // Вперед. – 2016. – 7 травня. – С. 5.
Між селами Гайове і Польове в урочищі Загайко в лютому 1942 року розстріляно близько 400 громадян єврейської національності.
295. Той, хто зобразив страйк на Цукроварні... / Василь Білошапка // Вперед. – 2022. – 16 лютого. – С. 3.
Стаття про вшанування пам'яті художника Федорова Володимира Олександровича, уродженця Єлисаветграда.
296. Триклята війна / В. Білошапка // Народне слово. – 2013. – 4 липня. – С. 4.
Триптих про війну.
297. «Тясмин» співає – Рига щаслива! / В. Білошапка // Народне слово. – 2001. – 26 червня. – С. 3.
Про народний самодіяльний хор «Тясмин».
298. У «Барвах осені» – вірші нашого земляка / Василь Білошапка // Вперед. – 2022. – 19 лютого. – С. 2 : фото.
Стаття про поповнення фондів Олександрівського краєзнавчого музею літературним альманахом «Барви осені», який вийшов друком у Хмельницькому, але в ньому є твори авторів з усіх областей України, в тому числі і Кіровоградщини, а саме – Олексія Зайця.
299. У майстрині золоті руки / В. Білошапка // Вперед. – 2013. – 16 лютого. – С. 2 : фото.
В Олександрівському районному краєзнавчому музеї відкрилася виставка робіт декоративно-ужиткового мистецтва Валентини Почінської.
300. У Михайлівці відкрили меморіальну дошку на честь загиблого захисника України Олександра Ляшка / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 7 листопада. – С. 3 : фото.
301. У Підлісному вшанували «артільного батька» Миколу Левитського / Василь Білошапка // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 25 квітня. – С. 6 : фото.
Стаття підготовлена до 160-річчя від дня народження українського громадського діяча, кооператора, публіциста і поета Миколи Левитського.
302. У «Тясмина» – не пенсійний вік! / В. Білошапка // Олександрівський вісник. – 2006. – № 4. – С. 7.
Народний аматорський хор Олександрівського БК відсвяткував 55-річчя.
303. Український композитор Микола Лисенко побував на Олександрівщині / Василь Білошапка // Вперед. – 2020. – 25 липня. – С. 3.

304. Хто будував вокзал в Олександрівці? / Василь Білошапка // Вперед. – 2019. – 30 листопада. – С. 2.

Про Вербицького Олександра Матвійовича.

305. Чемпіон світу живе в Івангороді / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 29 грудня. – С. 3.

Чемпіоном світу 2002 року з гирьового спорту серед ветеранів став Олег Борисенко, житель селища Івангород Олександрівського району.

306. Чемпіонка світу родом з Олександрівки : Самбо серед юніорів / В. Білошапка // Народне слово. – 2002. – 19 жовтня. – С. 2.

Про чемпіонку України з дзюдо та самбо Мулявко Надію.

307. Чорні «сліди» війни на Олександрівщині / Василь Білошапка // Вперед. – 2018. – 23 червня. – С. 2.

Інформація про період нацистської окупації (1941–1944 рр.) території Олександрівського району.

308. Ювілей відзначила довгожителька із Соснівки / Василь Білошапка // Вперед. – 2020. – 22 лютого. – С. 1 : фото.

95-річний ювілей відзначила найстаріша жителька села Соснівки Олександрівського району Марія Маркіянівна Коваль.

309. Як зникали села : Білі плями / Василь Білошапка // Народне слово. – 2015. – 7 січня. – С. 13 : фото.

Спогади про села, які були затоплені при будівництві Кременчуцької ГЕС.

310. Яким мав стати Олександрівський район при комунізмі / В. Білошапка // Вперед. – 2006. – 25 березня. – С. 2.

Краєзнавча сторінка «Батьківська стріха».

1.4. Web-бібліографія

311. Білошапка В., Кузык Б. Александровка. Взгляд через века [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/alexandrivka.pdf>. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова рос.

312. Білошапка Василь Вікторович. [Електронний ресурс] // Українське геральдичне товариство : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу:

<http://uht.org.ua/ua/members/biloshapka/>. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

313. Білошাপка Василь Вікторович. Видатні особистості Кіровоградщини [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://wiki.library.kr.ua/index.php?title=%D0%91%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B0%D0%BF%D0%BA%D0%B0_%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C_%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

314. Білошাপка Василь [Електронний ресурс] // Літературна Олександрівщина: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://olexandrivka.ucoz.ua/index/biloshapka_vasil/0-12. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

315. Білошাপка Василь Вікторович [Електронний ресурс] // Енциклопедія Сучасної України : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/author/%D0%92.+%D0%92.+%D0%91%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B0%D0%BF%D0%BA%D0%B0>. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

316. Білошাপка Василь Вікторович. [Електронний ресурс] // Блог шкільного бібліотекаря Вітер Любові Григорівни. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://viter1960.blogspot.com/p/blog-page_19.html. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

317. Білошাপка Василь Вікторович. Письменники та поети рідного краю [Електронний ресурс] // Центральна бібліотека Олександрівської селищної ради. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/oleksbib/nas-kraj/oleksandrivka/bilosapka-vasil-viktorovic>. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

318. Білошাপка Василь Вікторович. Голодомор 1932-1933: Олександрівський вимір [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/Biloshapka_Golodomor.pdf. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

319. Збірка праць Державного музею історії Олександрівського району. 2002. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу:

https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/zb_prac2002.pdf. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

320. Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. Випуск 3. 2004. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/zb_prac2004.pdf. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

321. Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. Випуск 4. 2005. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/zb_prac2005.pdf. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

322. Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. Випуск 5. 2007 [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/zb_prac2007.pdf. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

323. Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. Випуск 6. 2008. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/zb_prac2008.pdf. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

324. Олександрівка. Погляд крізь віки. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/olexandrivka.pdf>. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

325. Олександрівка. Олександрівський район. Кіровоградська область. [Електронний ресурс] // Музей Голодомору: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://map.memorialholodomor.org.ua/map/smt-oleksandrivka-kirovogradskoyi-oblasti>. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

326. Олександрівський меридіан: люди, події, час. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/001-512.pdf>. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

327. Олександрівщина. Минуле. Сучасне. Майбутнє. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон.

текст. дані. – Режим доступу: https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/Konferentsiya_gr.pdf. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

328. У плині часу. Енциклопедія Олександрівщини. [Електронний ресурс] // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/biloshapka/001-320.pdf>. – Дата звернення: 09.02.2025. – Мова укр.

2. Матеріали про життя і творчість Василя Білошапки

2.1. Книги та статті зі збірників та окремих видань

329. Босько Володимир Миколайович. Василь Вікторович Білошапка / В. Босько // Історичний календар Кіровоградщини на 2019 рік. Люди. Події. Факти / В. М. Босько ; КЗ «КОППО ім. Василя Сухомлинського». – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – С. 158.

330. Босько Володимир Миколайович. Василь Вікторович Білошапка / В. Босько // Історичний календар Кіровоградщини на 2014 рік. Люди. Події. Факти. Кіровоград: Центр.-Укр.вид-во, 2013. – С. 171.

331. Босько Володимир Миколайович. Василь Вікторович Білошапка / В. Босько // Історичний календар Кіровоградщини на 2009 рік: Люди. Події. Факти : історико-краєзнавче видання: довідник / Володимир Босько ; Управління освіти і науки Кіровоградської облдержадміністрації, Кіровоградський обл. ін-т післядипломної педагогічної освіти ім. В. Сухомлинського. – Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2008. – С. 87.

332. Василь Вікторович Білошапка // Лауреати обласної краєзнавчої премії ім. В. М. Ястребова. – Кіровоград : Кіровоградська обласна рада : КОД, 2014. С. 67-68.

333. Янчуков, Станіслав Миколайович. Василь Вікторович Білошапка / С. М. Янчуков // З іменем Володимира Ястребова. – Кіровоград : Центрально-Українське вид-во, 2005. – С. 120-121.

2.2. Публікації в періодичній пресі

334. Авиация – удел самых прогрессивных и талантливых // Ведомости Плюс. – 2010. – 1 октября. – С. 4.

100 років тому – 7 жовтня 1910 року – розбився капітан Лев Мацієвич, виконуючи показовий політ над аеродромом Санкт-Петербурга. У статті згадується головний зберігач фондів Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка.

335. Барбанова В. Тени забытой «железки» / Виктория Барбанова // Украина-Центр. – 2016. – 30 июня. – С. 15 : фот. кол.

Директор краєзнавчого музею Олександрівки Василь Білошапка розповідає про історію Олександрівської вузькоколійки, яка бере свій початок з 1876 року, коли Фастів та Знам'янку з'єднала залізнична колія. А головною метою спорудження фастівської залізничної розв'язки було транспортування цукру з Олександрівського, Бобринського та Староосотського цукрозаводів.

336. Береговий Я. Земляки : В Олександрівці є такий звичай: земляк – означає і знайомий, і краща рекомендація, і гарантія, і взаємодопомога / Я. А. Береговий // Педагогіка толерантності. – 2004. – № 4 – С. 60-77; 2005. – № 1-2. – С. 162-184.

Про Василя Білошапку і Бориса Кузика.

337. Бондар В. Поезія, ти сила чарівна, що музикою серце надихає / Валентина Бондар // Вперед. – 2014. – 1 квітня. – С. 2 : фото.

Про творчу зустріч в Олександрівській районній бібліотеці для дорослих, на якій читали поезію поети-земляки, в т.ч. і Василь Білошапка.

338. Босько В. Уперше серед лауреатів – краєзнавці з Москви та Кривого Рогу : Нагородження лауреатів премії ім. В. Ястребова / В. Босько // Народне слово. – 2002. – 18 травня. – С. 2.

Василь Білошапка і Борис Кузик – лауреати обласної премії імені Володимира Ястребова.

339. Відзначено державними нагородами // Народне слово. – 2007. – 28 серпня. – С. 1.

З нагоди 16-ї річниці незалежності України Указом президента України за значний особистий внесок у соціально-економічний, культурний розвиток держави видатних громадян Кіровоградщини нагороджено орденом, медалями та присвоєно їм почесні звання, серед них і Василь Білошапка.

340. Вручили премію імені Паученко // Страна советов. – 2005. – 8 июля. – С. 2.
Василь Білошапка – лауреат обласної премії імені Якова Паученка в галузі архітектури, декоративно-ужиткового мистецтва та геральдики.
341. Горло О. Музейна подія року / О. Горло // Вперед. – 2008. – 31 травня. – С. 1.
Серед 10 кращих музеїв України – Олександрівський краєзнавчий музей. На фото: Катерина Ющенко вручає диплом директору музею Василю Білошапці.
342. Два крила Левка Мацієвича // Первая городская газета. – 2017. – 2 марта. – С. 10 : фот.
У відділі краєзнавства Обласної універсальної наукової бібліотеки імені Чижевського відбулися краєзнавчі студії, присвячені 140-річчю від дня народження Левка Макаровича Мацієвича «Два крила Левка Мацієвича». Перед учнями кадетського корпусу НВО «Сокіл» виступив краєзнавець Василь Білошапка. Директор бібліотеки Олена Гаращенко запропонувала створити онлайн-ресурс, в якому усі охочі зможуть познайомитися ближче з постаттю відомого земляка.
343. Діячам культури Олександрівщини вручили грамоти // Вперед. – 2021. – 13 листопада. – С. 1.
Серед нагороджених – Василь Білошапка.
344. Доля Н. До невичерпних джерел малої батьківщини / Н. Доля // Вперед. – 2008. – 3 червня. – С. 2-3.
Фотозвіт з презентації книги Бориса Кузика і Василя Білошапки «Олександрівщина. Минуле. Сучасне. Майбутнє».
345. Доля Н. Народилася книга «У плині часу. Енциклопедія Олександрівщини». Її автори – Б. Кузик і В. Білошапка / Н. Доля // Вперед. – 2002. – 21 травня. – С. 2-3.
346. «Здвиг» в Опішні : кропивничани побували в гончарній столиці України // Наше місто. – 2018. – 12 липня. – С. 4, 16 : фото кол.
В Опішні відкрито виставку кераміки Цвітнянського гончарного осередку, зібрану з фондів музеїв України та приватних колекцій, згадується директор Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка.
347. Імені Паученка // Народне слово. – 2005. – 2 липня. – С. 1.
Інформація про присудження та вручення премії цьогорічним лауреатам В. Білошапці та М. Фірсову.

348. Кіровоградських кадетів «познайомили» з Левком Мацієвичем // Вперед. – 2017. – 25 лютого. – С. 2.

23 лютого у відділі краєзнавства ОУНБ ім. Д.І. Чижевського відбулися краєзнавчі студії «Два крила Левка Мацієвича», присвячені 140-річчю від дня народження Лева Макаровича Мацієвича. Про відомого земляка розповідав директор Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка.

349. Книга болючої пам'яті: Новини коротко // Народне слово. – 2006. – 28 листопада. – С. 1.

Інформація про презентацію книги Василя Білошапки та Івана Петренка «Голодомор 1932-33: Олександрівський вимір» у відділі краєзнавства ОУНБ ім. Д. Чижевського.

350. Кузнецова А. Книга о голодоморе / А. Кузнецова // Репортер. – 2006. – 27 ноября. – С. 8.

Про причини голоду, його масштаби, численні жертви та спогади очевидців розповідається у книзі Василя Білошапки та Івана Петренка «Голодомор 1932-1933: Олександрівський вимір», презентація якої відбулась у відділі краєзнавства ОУНБ ім. Д. Чижевського.

351. Куманський Б. Пам'яті земляків / Б. Куманський // Народне слово. – 2006. – 30 травня. – С. 1.

Олександрівські краєзнавці Василь Білошапка та Іван Петренко підготували до друку книгу «Голодомор 1932-1933. Олександрівський вимір».

352. Лауреати премії : новини // Наше місто. – 2016. – 4 лютого. – С. 2.

Про Василя Білошапку.

353. Лісниченко Ю. Пам'ять про розтерзаний народ : Болить! / Ю. Лісниченко // Вечірня газета. – 2006. – 24 листопада. – С. 7.

Докладна розповідь про хід презентації нового видання про голодомор на Олександрівщині у відділі краєзнавства ОУНБ ім. Д. Чижевського. Автори Василь Білошапка та Іван Петренко зібрали свідчення земляків, що пережили пекельні муки спланованого сталінським режимом геноциду українського селянства у книзі «Голодомор 1932-33: Олександрівський вимір», виданій у Кіровоградському Центрально-Українському видавництві державним коштом та за фінансової підтримки Олександрівського земляцтва в Києві.

354. Левочко В. Александровское измерение / В. Левочко // Ведомости. – 2006. – 8 декабря. – С. 7.

У відділі краєзнавства обласної наукової бібліотеки імені Чижевського відбулася презентація книги олександрівських краєзнавців Василя Білошапки та Івана Петренка «Голодомор 1932-33. Олександрівський вимір».

355. Любарський Р. Астроблема, Черкаський замок та вірш Гната Юри / Роман Любарський // Народне слово. – 2016. – 7 квітня. – С. 8.
Чергові краєзнавчі студії в ОУНБ ім. Д.І. Чижевського були присвячені останнім розвідкам Василя Білошапки. Розповідь про найцікавіші з них – у публікації.
356. Любарський Р. Василь Білошапка у плині часу : Інтерв'ю / Роман Любарський // Народне слово. – 2019. – 14 березня. – С. 6 : портр.
Інтерв'ю з Василем Білошапкою.
357. Непийвітер О. XV Європейська ніч музеїв в Олександрії / Олекса Непийвітер // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 23 травня. – С. 4 : фото кол.
За ініціативи директора Олександрівського районного краєзнавчого музею Василя Білошапки 17 травня в музеї відбулася Європейська ніч музеїв, присвячена Міжнародному дню музеїв.
358. Непийвітер О. У новій книзі ожила історія села Бандурового / Олекса Непийвітер // Вісник Кіровоградщини. – 2019. – 4 травня. – С. 5 : фото.
24 квітня у Бандурівському сільському клубі презентували книгу «Заховалось під крилом діброви... Історичний нарис про село Бандурове», яку написали краєзнавці В. Білошапка та М. Коломієць.
359. Нова книга про Бандурове чекає презентації // Вперед. – 2019. – 2 лютого. – С. 1 : фото.
Інформація про книгу «Заховалось під крилом діброви... Історичний нарис про село Бандурове» від Василя Білошапки та Миколи Коломійця.
360. Олександрівські дослідники – на міжнародній конференції // Народне слово. – 2001. – 21 червня. – С. 1.
Про краєзнавця Василя Білошапку.
361. Олександрівщину презентовано у науково-краєзнавчому віснику // Вперед. – 2022. – 29 червня. – С. 1 : фото.
Стаття про науково-краєзнавчий вісник Центральної України «Між Бугом і Дніпром»: у випуск 16 увійшли 2 статті в.о. директора комунальної установи «Олександрівський краєзнавчий музей» Василя Білошапки.
362. Охріменко І. Загадкова хата / І. Охріменко // Вперед. – 2011. – 22 січня. – С. 3.
Про хату, що стоїть на загадковому місці, оповитому легендами: тут нібито за козаччини була підземна церква, а ще тут народився Б. Хмельницький. Автор нарису детально описує всі перекази та справжні події. Коментар краєзнавця Василя Білошапки.

363. Салій О. Проект «Цвітне. Гончарство» / Олена Салій // Вперед. – 2014. – 1 квітня. – С. 2 : фото.

Про проєкт «Цвітне. Гончарство», презентація виставки якого відбулася у Кіровоградській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Д. І. Чижевського. Відвідувачів виставки ознайомили з новим виданням – альбомом-каталогом «Цвітне. Гончарство». Згадується директор Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка.

364. Саржевський А. З породи одержимих / Анатолій Саржевський // Первая городская газета. – 2017. – 12 октябрю. – С. 10 : фот.

Автор статті розповідає про відомого краєзнавця, журналіста, лауреата обласних премій імені Якова Пауценка та Володимира Ястребова, директора Олександрівського краєзнавчого музею Василя Білошапку. Його можна нерідко побачити під час зустрічей з учительськими та учнівськими колективами та почути його захопливі розповіді, насичені унікальними фактами про героїчні постаті земляків.

365. Стежина. Літературний часопис: Випуск 164-й // Кіровоградська правда. – 2010. – 18 травня. – С. 7.

У випуску опубліковані вірші Василя Білошапки.

366. Стежина. Літературний часопис : Випуск 163-й / В. Погрібний // Кіровоградська правда. – 2010. – 23 березня. – С. 7.

Випуск присвячений творчості літераторів Олександрівщини. Опубліковані вірші Василя Білошапки.

367. Слюсаренко В. Василь Білошапка – краєзнавець за покликом серця / В. Слюсаренко // Нова газета. – 2014. – 28 серпня. – С. 19 : фото.

У статті йде розповідь про людину з великим серцем, натхненну щирою любов'ю до рідної землі, відомого в області журналіста, письменника, краєзнавця та геральдиста – Василя Вікторовича Білошапку, який днями відзначив свій 55-літній ювілей.

368. Тільнова І. «Голодомор: мозаїка історії» : з 25 по 29 серпня на Кіровоградщині працювала спільна експедиція національного музею голодомору та ГО UKRAINER / І. Тільнова, І. Крушеницький // Нова газета. – 2020. – 3 вересня. – С. 11.

У рамках проєкту «Голодомор: мозаїка історії» підтриманого Українським культурним фондом, команда науковців планує побувати у восьми областях України. Сформувати маршрут у Кіровоградській області київським колегам допомогала «Нова газета» та проєкт «Баба Єлька». Науковці відвідали село Захарівку Світловодського району, місто Бобринець, села Кропивницького району, поспілкувалися із старожилами Компаніївщини та Малої Виски і побували в Олександрівському районі – в смт Олександрівка та селах

Краснопілля і Цвітне. Згадується директор Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка.

369. Тільнова І. Експедиція у горіхове Бандурове / І. Тільнова // Нова газета. – 2020. – 15 жовтня. – С. 1, 11.

Експедиція проєкту «Баба Єлька» побувала цього разу у селі Бандурове Олександрівського району та поспілкувалися з краєзнавцем Василем Білошапкою.

370. У Бандуровому презентували книгу про село // Вперед. – 2019. – 2 травня. – С. 1 : фото.

У Бандурівському сільському клубі презентували книгу «Заховалось під крилом діброви... Історичний нарис про село Бандурове», яку написали краєзнавці Василь Білошапка з Олександрівки та Микола Коломієць з Красносілки.

371. Шевченко Г. З ювілеєм, Олександрівко! / Галина Шевченко // Україна-Центр. – 2021. – 30 сентября. – С. 2 : фот. кол.

Історія селища Олександрівка Кіровоградської області та фоторепортаж святкування солідного ювілею – 400 років із дня заснування селища. Згадується директор Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка.

372. Шевченко А. Новини книжкового світу / А. Шевченко // Вільне слово. – 2005. – 12 жовтня. – С. 4.

На черговому засіданні клубу «Чарівність» при ЦБ ім. О. Пушкіна відбулася презентація книги Б. Кузика і В. Білошапки «Кіровоградщина: Історія та сучасність центру України».

373. Шевченко Г. Презентація книги о Кіровоградщині / Г. Шевченко // Наша газета. – 2005. – 26 травня. – С. 3.

20 травня в Олександрівському районному будинку культури відбулась презентація книги В. Білошапки та Б. Кузика «Кіровоградщина: Історія та сучасність центру України».

374. Шулик І. Вручено диплом лауреата / І. Шулик // Вперед. – 2011. – 24 травня. – С. 1.

Серед 6 лауреатів музейного проєкту з українсько-польських зв'язків – проєкт «Міхал Грабовський – символ українсько-польської дружби», представлений Василем Білошапкою.

375. Шулик І. Міжнародна художня виставка «Із Дону – додому» / І. Шулик // Вперед. – 2009. – 28 липня. – С. 3.

Виставка картин російських художників українського походження в ОУНБ ім. Д. Чижевського. Згадується директор Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка.

376. Шулик І. Перші Куценківські читання не обійшлись без олександрівців / І. Шулик // Вперед. – 2008. – 26 лютого. – С. 3.

Коротка інформація про виступ земляків, серед яких і Василь Білошапка, у Кіровограді на літературно-краєзнавчих читаннях, присвячених пам'яті Леоніда Куценка.

2.3. Web-бібліографія

377. Василь Вікторович Білошапка [Електронний ресурс] // Історичний календар Кіровоградщини на 2019 рік. Люди. Події. Факти : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/bosko/calendar2019.pdf>. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

378. Василь Вікторович Білошапка [Електронний ресурс] // Історичний календар Кіровоградщини на 2014 рік. Люди. Події. Факти : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/bosko/calendar2014.pdf>. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

379. Василь Вікторович Білошапка [Електронний ресурс] // Історичний календар Кіровоградщини на 2009 рік: Люди. Події. Факти : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/bosko/calendar2009.pdf>. – Дата звернення: 01.02.2025. – Мова укр.

3. Василь Білошапка: від власного портрета до портретів земляків

БІЛОШАПКА Василь Вікторович (25.08.1959, м. Макіївка Донецької області) – публіцист, журналіст, краєзнавець. З 1982 року мешкає в смт Олександрівка Кіровоградської області, куди приїхав 1982 після закінчення Ворошиловградського державного педагогічного інституту імені Т. Г. Шевченка (тепер Луганський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка). Працював у школі, на районному радіомовленні, у районній газеті «Вперед», в обласній газеті «Народне слово». Зараз – головний зберігач фондів Олександрівського районного краєзнавчого музею. Автор понад 10 книг, численних статей, нарисів, розвідок у газетах і журналах Кіровоградщини, Донеччини, Луганщини, Житомирщини, Києва, статей у наукових виданнях. Друкувався в австралійській газеті «Вільне життя». Був членом авторського колективу книги «Національна книга пам'яті жертв голодомору в Україні. Кіровоградська область». Автор низки статей в «Енциклопедії сучасної України». Упорядник ілюстрацій у книзі В. Панченка «Небо Левка Мацієвича» (К., 2009). Публіцистичні твори надруковані в

альманасі «Літературна Кіровоградщина» (2009, 2010, 2011), журналах «Вежа» (Кіровоград), «Бахмутський шлях» (Луганськ). Одна з книг, написана у співавторстві з Б. Кузиком, у 4-й Всеукраїнській доброчинній рейтинговій акції «Книга Року – 2002» у номінації «Візитівка» підномінації «Туристична література» посіла третє місце. Нагороджений медаллю України «За працю і звитягу» (2007), медаллю «За заслуги» науково-популярного журналу Російської геральдичної колегії «Гербовед» (2002), ювілейною медаллю «200 років М. В. Гоголю» Ростовської міської української національно-культурної автономії за зміцнення дружби народів Росії і України (2009). Лауреат кіровоградської обласної краєзнавчої премії імені Володимира Ястребова (2002) і кіровоградської обласної премії у галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва імені Якова Паученка (2005). Член Всеукраїнської творчої спілки «Конгрес літераторів України» (з 2008), Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ» (з 2010), Національної спілки журналістів України (з 1985), громадської організації «Український центр розвитку музейної справи» (з 2006), Українського геральдичного товариства (з 1999), громадської організації «Земляцтво Олександрівщини» (з 2005), історичного клубу «Холодний Яр» (з 1997), почесний член Національної спілки краєзнавців України (з 2004). Член Олександрівського районного літературно-мистецького об'єднання «Крила».

Матеріали з сайту ЛІТЕРАТУРНА ОЛЕКСАНДРІВЩИНА
https://olexandrivka.ucoz.ua/index/biloshapka_vasil/0-12

«Журналістські університети» у Наталії Терновській

Студентом природничо-географічного факультету Ворошиловградського державного педагогічного інституту імені Т.Г. Шевченка став у 1977 р. Того пам'ятного року, коли почала працювати, відлічуючи останній час Радянському Союзу Чорнобилька АЕС, а Левко Лук'яненко оприлюднив відкритий лист під назвою «Різдвяне звернення до завзятих атеїстів», намагаючись повернути українство до Бога з прірви бездуховності. У Ворошиловграді про останнє не чували, а слухали учасників Республіканського фестивалю радянської пісні «Слава труду».

Та був у місті осередок, де проростали неспіливі паростки майбутнього – саме наш педінститут між «Росією» (універмаг) і «Україною» (кінотеатр) та його газета «Трибуна студента». Й досі зберігаю номер цього часопису за 9 вересня того року. Це було перше знайомство з виданням, яке через рік, завдяки тодішньому редактору Наталії Терновській, запропонувало мені на додачу до учительського диплому і щасливий квиток у світ слова.

Співробітництво з газетою, а згодом і робота у «Трибуні студента» почались у мене на початку другого курсу. Написав якимось невелику замітку на прохання викладача початкової військової підготовки, майже тезки Івана

Семеновича Белого, а той доправив допис редактору газети. Щось сподобалось у тій писанині Наталії Іванівні, і вона попросила мене зайти в редакцію.

З хвилюванням і якоюсь ніяковістю переступив поріг невеликої кімнати зі скляними дверима на другому поверсі «нового» (так тоді називали) корпусу. Хоч на той час вже мав якийсь скромний досвід випуску стіннівок у школі та на заводі (працював робітником до навчання), кілька публікацій у заводській багатотиражці, але поріг справжньої газети переступав вперше. Зустріла гарна, усміхнена жінка, похвалила мій допис і запропонувала ще писати про бурхливе життя природничо-географічного. Так, замітка за заміткою, почалось моє кохання з журналістикою.

Непомітно минув деякий час, і співробітник «ТС» Василь Нарижний вирушив «на багатші села» – у редакцію «Ворошиловградської правди», а вільне місце, на моє велике здивування, Наталія Іванівна запропонувала мені. Вагався, та редакторка переконала, що все вийде і, можливо, мене колись годуватиме не педагогіка, а журналістика.

Як у воду дивилась мудра жінка! Чотири роки, аж до самого прощання з альма матер, до нерозкішної студентської стипендії додавав приробок у багатотиражці, а ще скромні копійчані гонорари з тогочасних луганських газет: «Ворошиловградської правди», «Прапора перемоги», «Молодогвардійця», київського часопису «Радянська освіта». Та й після інституту знадобився досвід, набутий у «ТС».

У «Трибуні студента» Наталія Іванівна Терновська створила доброзичливу, теплу атмосферу. Вона встановила неписане правило: переступаєш поріг газети – говори українською. І тільки так! Для мене це не було чимось недосяжним, бо рідною мовою завжди була тільки українська. Студенти з відділення української мови і літератури філологічного факультету теж охоче спілкувались нашою мовою. Та для декого зі студентів інших факультетів потрібен був час, щоб адаптуватись і писати замітки не російською, а мовою, якою виходила газета. Та з допомогою Наталії Іванівни у них все виходило. Пригадуються імена тогочасних студентських кореспондентів «Трибуни студента» – романтиків і правдолюбів: Микола Нікішин, Лейда Келл, Олексій Неживий, Ірина Перевишко, Надія Антоненко... Ми були неоднакові, з різних факультетів, але у нас було спільне – бажання побачити нове і напитись слова.

Тут ми потоваришували з майбутнім письменником, класиком (це не жарт, а чиста правда) луганської літератури, літературознавцем, науковцем Олексієм Неживим, який вже у студентські роки вирізнявся не скільки бородою, стільки щирістю і неабияким літературним талантом. Ми тихенько обговорювали, що не все фадєєвське правда про «Молоду гвардію», який невичерпний потенціал має Україна, міркували, якою б вона могла стати, аби не виник Радянський Союз.

Газета стала для мене другою, оповитою ореолом незбагненності, домівкою. Після занять на стаціонарі намагався так спланувати подальший час, щоб встигнути і конспекти класиків марксизму-ленінізму «накатати», і

побувати на КВК, різних інших заходах, і поспілкуватись з цікавими людьми, а ще написати чергову замітку, репортаж, нарис чи інтерв'ю. Часто повертався до гуртожитку пізно ввечері, перекидаючи погляд із зірок то на промовисто безголосі давні кам'яні баби, то на земних, найліпших на землі красунь-українок, з чарівних вуст яких не завжди щебетала солов'їна.

Наталія Іванівна особливо радила частіше спілкуватись з «живою легендою» – професором, доктором медичних наук, учнем академіка Івана Павлова Семеном Максиміліановичем Діонесовим. Цей чоловік, який завжди на вітання студентів схиляв перед ними у пошані голову і здимав шляпу, був не тільки неперевершеним фізіологом, а й прекрасним поетом, життєлюбом, порядною людиною. Ще у 20-ті роки ХХ століття він друкував вірші у колективних збірках разом з відомими тогочасними поетами, зокрема Олександром Безименським, і Діонесову пророкували гарне літературне майбуття, але терези переважила наука. «Крила» відомому науковцю, відповідальному секретареві «Всесоюзного фізіологического журналу» «підрізала» влада, і чудовий фахівець, що мав відношення до започаткування суперсекретної галузі – космічної медицини (це до польотів у космос!), змушений був перебратись у останню обитель – провінційний Луганськ. Все життя Семен Максиміліанович не забував і красне письменство. Часто приносив до редакції «Трибуни студента» вірші, допомагав поетам-початківцям.

У «Трибуні студента» під керівництвом Наталії Іванівни працювала громадська редколегія, де панувала дружня, зараз би сказали – демократична атмосфера. Прислухались до всіх слушних думок стосовно видання газети: і доброзичливих викладачів, і нахабних студентів.

Наталія Іванівна вміла «кувати» журналістські кадри. На факультеті громадських професій вона створила відділення журналістики, яке і я теж закінчив, отримавши маленький картонний диплом, надрукований синьою фарбою. Тут дарували знання редакторка, викладачі філологічного, історичного факультетів. Словом, студенти отримували ґрунтовні зразки азів журналістики і непересічну практику на сторінках «Трибуни студента».

Газета була не тільки криницею інформації, а й натхненником багатьох подій. Пам'ятаю, як Наталія Іванівна дала «добро», і ми стали організаторами конкурсу (фестивалю) бардівської пісні. Тоді це було досить сміливе рішення, бо авторська пісня офіційною владою не дуже віталась і вважалась крамолою, а іноді й антирадянщиною. Та це не злякало пані Наталію і конкурс пройшов з великим успіхом. Й досі пам'ятаю, що виготовили навіть значок з емблемою фестивалю: таким собі яєчком, з якого вилуплюється ...курчатко з гітарою... Ось так і ми випурхували з «ТС», щоб кожного дня шукати рими і різноголосся для цнотливого листка паперу.

В умовах, коли українська мова вважалась непрестижною, вимираючою, бо формувалась «нова історична російськогolosа спільність» викладання в інституті велось мовою «братньої» сусідньої північної республіки, «Трибуна студента», очолювана Наталією Іванівною Тернавською, була для багатьох із

нас як чистий струмінь рідної мови, осередок українства, який не дозволяв зрусифікуватись, загубитись, утопитись. Саме у стінах студентського часопису вперше дізнався про український національний гімн «Ще не вмерла Україна...». Ні, тут не сиділи націоналісти, а була вільна творча українська, але радянська, атмосфера, що спонукала до творчості, збирала прогресивно налаштовану інтелігенцію. При цьому пані Терновській вдавалось і лінію партії витримувати. Інакше не можна було.

Наталія Іванівна вимагала писати чесно, правдиво, незважаючи на особи. Ось і підготував я одного разу рейдовий матеріал про непорядки в «старому» студентському гуртожитку. Вина там була не студентів, а викладачів, от і «зачепив» я за живе партбюро одного факультету. Публікація потрапила на шпальти газети і стала бестселером. Що тут здійнялось! «Ображені», хоч у матеріалі, вибачте за тавтологію, кожне слово було справжнісінькою правдою, вимагали мого звільнення з інституту. Мовляв, як міг нахабний комсомолец критикувати старших товаришів – комуністів. Для розгляду «справи» зібрали партком інституту. Наталії Іванівні Терновській довелося, щоб відстояти справедливість, навіть посилатись на Конституцію СРСР, де всім громадянам була гарантована свобода слова. Партком не дав «добра» на «страту» працівника газети, бо часопис був і органом парткому. Щоправда, щоб заспокоїти «протестувальників», невелике партійне стягнення отримала ...редактор. Та публікація і історія навколо неї тільки додала авторитету газеті, самій пані Наталії. Це і підтвердилось на незабутньому святкуванні 50-річного ювілею «Трибуни студента» у 1981 році.

Наталія Іванівна довіряла людям, і вони їй відповідали взаємністю. Мені, ще «жовторотому» студенту, доручала робити макети чергового номера, іншим студентам – читати гранки в міській друкарні.

Іноді доводились йти в дуже серйозну організацію – облліт. Там слідували за збереженням державних таємниць у пресі. Без підпису працівника цього органу, посада якого називалась старший цензор, у друкарні не мали права «катати» на поліграфічній машині свіжий номер газети. Цензори і цензорші любили повторювати, що в Радянському Союзі цензури немає і червоним олівцем креслили фрази, які їм не подобались. Доводилось переливати свинцеві рядки з «крамолою» і замінювати на нові – «дозволені».

Одного разу Наталія Іванівна захворіла, і мені довелося вперше повністю самому зробити номер. Навіть підписав газету до друку: «т. в. о. редактора В. Білошапка». Довго потім докидав штучок з приводу такої неможливої події мій товариш Олексій Неживий. Бо я знову зробив неприпустиме у радянський час: не перебуваючи у лавах партії, підписав до друку партійну газету. І як таке «проморгали» цензори?!

Охоче підтримувала редакторка нові теми, нові рубрики. Так з моєї подачі і благословення Наталії Іванівни в газеті з'явилися «СтуСаНК» («Студентський сатиричний нокаут-клуб») – відповідь парткому на спробу утиску свободи слова, тематична сторінка «Людина. Природа. Суспільство» – намагання повідати, що кожна билинка на нашій зажуреній планеті, що й досі

палає від людського невігластва, волає: «Зупиніться, отямтеся, люде, поруч прірва!».

Рідний інститут, «Трибуна студента» часто навертаються мені у снах. Знову переступаю поріг благословенної кімнати, уквітчаної фотографіями і малюнками Михайла Чумаченка, вирізками з газет, журналів. Чую монотонно-набатний спів друкарської машинки секретарки Галини. Як і багато років тому, зустрічає мене така ж молода душею, квітуча жінка – Наталія Іванівна Терновська, і я знову сповідуюсь перед нею, тримаючи у пригорщі успіхи і прикрощі, прошу подарувати нитку Аріадни у лабіринті життєвих перипетій. Радю розповідаю їй уві сні, як потрапив на Кіровоградщину і став учителем, а згодом майнув у журналістику, про вихід чергової ластівки-книги, про те, чому відмовився стати довіреною особою Володимира Яворівського, як Михайло Слабошпицький пропонував надрукувати майбутню повість у журналі «Київ», а Василь Шкляр подарував книгу з написом: «Панові Василеві – одному із нас»... І всім цим завдячую Наталії Іванівні Терновській. Тільки картаю себе, що не послухав щирої поради редакторки і не зробив у трудовій книжці запис про свою роботу у «ТС» з автографом пані Наталії, якою пишаюсь... Як мені пощастило, що на життєвому шляху зустрілась мудра жінка, яка відкрила секрети журналістики, спорядила у нескінченне, довічне плавання карколомним океаном ніким незбагненого слова. І не тільки мене, а й ще багатьох наших шевченківців, які стали журналістами, письменниками, дописувачами газет і журналів, учителями, просто особистостями.

Низький уклін Вам, шановна Наталіє Іванівно, спасибі за «журналістські університети»!

*селище Олександрівка,
Кіровоградська область.*

Журнал «Бахмутський шлях» (м. Луганськ), № 1-2, 2010 р.

Інтерв'ю з краєзнавцем. Василь Білошапка у плині часу

Директор Олександрівського районного краєзнавчого музею Василь Білошапка багато років є членом Національної спілки краєзнавців України, Українського геральдичного товариства, автором і співавтором гербів і прапорів населених пунктів цього району, багатьох книг. Лауреат обласної краєзнавчої премії ім. В. Ястребова, обласної премії у галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва ім. Я. Паученка, нагороджений медалями «За заслуги» науково-популярного журналу Російської геральдичної колегії «Гербовед», українською медаллю за працю і звитягу. У 2008 році став лауреатом щорічної Програми підтримки музейних працівників.

- Василю Вікторовичу, певно, мало хто знає, що ви родом з Донбасу. Розкажіть дещо про своє дитинство. З якого віку ви себе пам'ятаєте?

- Пам'ятаю себе приблизно з трьох-чотирьох років. Жили ми тоді у місті Макіївці, де я і народився. Мама працювала на металургійному комбінаті імені

Кірова. Тато нас покинув, тому жили ми з мамою і бабусею. З того бараку, де ми мешкали, добре було видно велику шлакову гору – терикон, куди зливали вночі ще палаючий шлак. А коли зливали, було видно, як удень.

Добре пам'ятаю, а це було ще за Микити Хрущова, перебої з хлібом. Мама бігла на роботу, а мені доводилося зарані йти займати чергу у магазині, що неподалік. Одного разу я загубив двадцять копійок, що мама дала на хліб, і це була страшна трагедія. Добре запам'ятався той напівтемний затхлий барак. До речі, хліб тоді пекли з домішками кукурудзи та гороху.

- ***І чи довго ви мешкали у бараку?***

- Десять у 1964 чи 1965 році мама з бабусею поїхали на заробітки у Грузію, у Зугдідський район, селище Інгірі, де працювали на чайній фабриці. Пам'ятаю, як вони приносили з роботи півкілограмові пачки чаю, загорнутого у фольгу. Це тривало приблизно рік. Потім ми повернулися в Україну, знову на Донбас. Не маючи ніякої власності, на залізничному вокзалі Донецька подивилися розклад і сіли на найближчу електричку у бік Червоноармійська, це нинішній Покровськ. Першою станцією була Авдіївка. Тепер уже знаменита. Але тоді на станції був напис «Овдіївка», від імені Овдій. Тут ми і оселилися. Це вже був 1966-й рік.

- ***Як же складалася ваша подальша доля?***

- Жили ми на квартирі. Мати спочатку працювала на піщаному кар'єрі. Потім влаштувалася у НГЧ-6, це організація з обслуговування будинків залізниці. Зазначу, тоді залізниця була «державою у державі». Вона мала свої лікарні, школи, Будинки культури, бібліотеки, свої відділи робочого постачання. Тобто створювала для своїх робітників більш-менш пристойні умови для життя. Тоді ж нам надали перше житло. Це була малесенька однокімнатна квартира у старому з пічним опаленням дореволюційному будинку, де товщина стіни становила один метр.

Там я закінчив школу. Всі школи, звісно, були російські. Навчання давалося непросто, тому що російської мови я не знав. У сім'ї ми спілкувалися лише українською. Але вчителька підходила до мене і окремо пояснювала українською. Та коли почалося вивчення української мови, мені було вже набагато легше. Коли ми на уроці щось перекладали, я встигав швидше за всіх. Захоплення у той час було багато. Та найбільше цікавився географією, біологією, астрономією, художнім читанням. Одного разу навіть переміг в обласному конкурсі читців, присвяченому ювілею Лесі Українки.

- ***Що іще зі шкільних років можете пригадати?***

- Неподалік був клуб залізничників. Там працювали різні гуртки для дітей. Пам'ятаю чудову бібліотеку, де були прижиттєві видання Льва Толстого. Ця будівля знаменита тим, що у 1905 році на сцені цього клубу виступав зі своїм хором автор «Щедрика» Микола Леонтович. А ще під час революції 1905 року під сценою цього клубу зберігалася зброя. Було повстання і загинуло багато залізничників. Як на мене, там мала бути меморіальна дошка. Адже той факт, що тут виступав український хор, говорить про те, що у тій місцевості,

принаймні до Другої світової війни, мешкало переважно україномовне населення.

- Виходячи з цього, такі запитання. Яким чином, на яких засадах, на вашу думку, можна примирити Донбас і решту України? Чи, може, як вважають деякі політики, відмежуватися, поставити кордон і «нехай собі, як знають, божеволіють, конають»?

- Хоч я вже 37 років живу в Олександрівці, мені болісно слухати про те, що Донбас – це не Україна, як комусь хотілося б. Болісно слухати усі повідомлення про те, що діється на Донбасі. Я вважаю, що це українська територія. У селах там розмовляють українською мовою, так, нехай навіть суржилом, але традиції пам'ятають. У містах, так, більше російськомовного населення. У них різне ставлення до всього, що відбувається. Як примирити? Давайте подивимося, а хто у Донбасі був повсякчас при владі. Партія Регіонів! Прибічники Януковича, його попередники і послідовники. Вони й донині користуються там авторитетом. Звідси – уся політика. На тлі русифікації місцева влада у незалежній Україні недостатньо займалася пропагандою українських ідей. Навіть не знаю, яким може бути вирішення цієї проблеми. В усякому разі, Донбас – це Україна, яка була, є і буде. Його автономія до добра не доведе. Автономна республіка Крим нам це показала. Напевно, якщо міжнародні війська ООН стоятимуть на українсько-російському кордоні, це буде правильно. І контакти підтримувати треба. Треба ще більше поширювати українську культуру, українську мову через газети, радіо, телебачення. Має відбуватися лагідна українізація. Нині (хоча й запізно) така робота ведеться. І, гадаю, свідомість населення потроху змінюється.

- Давайте повернемося у студентські роки. Якою тоді були атмосфера, почуття, настрої?

- Захоплення географією привело мене у Луганськ, тоді Ворошиловград, на природничо-географічний факультет тамтешнього педінституту. Навчання велось російською мовою, лише на філологічному факультеті було українське відділення. Якось на другому курсі написав я замітку у багатотиражку «Трибуна студента». Прочитали і запросили писати ще. Потім запропонували роботу в цій редакції. Для студента це вагома добавка до стипендії – мама одна працює, бабуся пенсії не отримує. І так до закінчення інституту я пропрацював у багатотиражці. До речі, газета виходила українською мовою. Редакторка Наталія Іванівна Терновська запровадила таке правило: переступаєш поріг редакції, говориш українською, рідною мовою. Чому? Тому що, аби писати українською, треба нею мислити. Це ніякий не націоналізм, це розумна мудра етика. Таким чином за чотири роки я здобув певний журналістський досвід. Писав не лише для студентської – для обласних і київських газет також.

Серед товаришів та знайомих студкорів згадується Олексій Іванович Неживий, родом з Полтавщини, нині голова Луганської обласної організації НСПУ, доктор філології, професор. Минулого року ми зустрілися в Опішні, де проходила виставка нашого музею. А тоді від нього я вперше почув «Ще не вмерла Україна» та дещо інше з україноцентричних розмов. А ще захопився

футболом, неподалік гуртожитку був стадіон футбольного клубу «Зоря». Тому публікував матеріали і на спортивну тематику. Після закінчення навчання з'явився один із варіантів працевлаштування – прес-аташе ФК «Зоря». Не пішов. Ще був варіант – піти шляхом науки. Однак я обрав Кіровоградщину, обрав Олександрівку.

- Чому ж саме цей варіант?

- Бабуся моя родом із села Івангорода Олександрівського району, а дід – з Мотронівки, на той час Єлизаветградківського району, його вже не існує. Потім у книжках я знайшов, що це село приєднане до села Зелений Гай, яке нині теж на ладан дихає. Так трапилося, що радянська влада забрала прадідову хату у період так званого розкуркулення. Дід помер у 1933 році від голоду. А бабуся з мамою, яка була ще немовлям, пізніше поїхали на Донбас шукати кращої долі.

- Приїхавши в Олександрівку, ви почали викладати у школі, а потім...

- Так, близько року працював у СШ №1. Потім тут дізналися, що у мене є журналістський стаж, викликали у райком партії і запропонували піти працювати на районне радіо. Я зайняв посаду кореспондента-організатора, що була в штаті районної газети «Вперед», і тричі на тиждень готував п'ятнадцятихвилинні програми в окремій студії. Почав співробітничати з обласним та Українським радіо.

Далі постало питання здобувати ще журналістську освіту. Варіантів було два: або Київський університет, або вища партійна школа, де навчання тривало три роки. Обрав ВПШ. Згодом, навчаючись тут, дізнався, що комісія Держтелерадіо визнала Олександрівське районне радіомовлення третім в Україні. Це було почесно.

Закінчувалася перебудова, політичне життя в Україні вирувало, активно почав діяти Народний рух. До речі, мені довелося побувати на першому з'їзді НРУ в Палаці культури Політехнічного інституту. Я не був делегатом, нас просто зняли з занять і дали завдання написати репортаж. Хоча потім зібрали і наказали писати, де і хто негативно відгукувався про радянську владу. Але, скажу чесно, люди у нас були прогресивно налаштовані. Почали шуміти: «Як?! Ми що, нишпорки?! У спецслужб немає своїх агентів? Ми цього писати не будемо!». На той час ми вже не вважали себе гвинтиками системи. Гадаю, що то не втрачений час...

- Цього року вам виповнюється шістдесят. За цей час у вашому житті було доволі зустрічей з видатними і непересічними людьми. Розкажіть хоча б про деякі.

- Ще у період навчання у Києві я часто слухав лекції першого голови Конституційного суду Леоніда Юзькова, майбутнього президента Леоніда Кравчука. Пригадуєте, колись на Хрещатику був магазин «Поезія», де часто проводилися літературні зустрічі. Одного разу мені пощастило почути там Ліну Костенко. Досі шкодую, що не встиг тоді придбати її книжку та взяти автограф. Тоді ж познайомився з Володимиром Яворівським, пізніше він бував в Олександрівці, відвідував наш музей. У нас побували також письменники Михайло Слабошпицький, Світлана Короненко, Анатолій Кримський,

Володимир Панченко, з яким у нас давні тісні стосунки. Мав честь кілька разів зустрічатися з Віктором Ющенком та його дружиною Катериною на тему Голодомору та музейної справи. Наш музей відвідали Петро Осовський, Віктор Петраков. Як би хто до останнього не ставився, я з глибокою повагою ставлюся до цієї талановитої людини, яка дуже багато зробила для нашого краю.

- Ви вже 33 роки працюєте в Олександрійському районному краєзнавчому музеї. Що для вас музей, що для вас робота у цьому закладі?

- Де б я не працював, більшу частину життя проводжу на роботі. Музей теж став частиною мого життя. Це спілкування з людьми, екскурсії, зустрічі, краєзнавчі та архівні дослідження, пошукова робота. Усі ці експонати, що ви зараз бачите, самі сюди не потрапляють. Іноді доводиться місяць, а то й рік вести перемови з людиною, щоби вона не продала якусь цікаву річ, а подарувала її музею, громаді. Коштів на придбання музейних предметів у нашому бюджеті не передбачено і ніколи не було. Через це доводиться знаходити спільну мову з людьми. Так лише за минулий рік наш фонд поповнився вісьмома творами мистецтва. Загалом же він складає майже 10000 музейних предметів. Щодо дослідницької роботи, то нещодавно вийшла книга у співавторстві з Миколою Коломійцем про історію села Бандурового нашого району. Нам вдалося знайти документальні свідчення і фото про перебування там композиторів Миколи Чайковського та Кароля Шимановського. Найбільш успішними з проектів вважаю підготовлені та видані у співавторстві з Борисом Кузиком книги «Олександрівка. Погляд крізь віки», «Олександрівський меридіан: люди, події, час», «У плині часу. Енциклопедія Олександрівщини», двотомник «Кіровоградщина: історія та сучасність центру України».

Бесіду вів Роман Любарський
// Народне слово. – 2019. – 14 березня. – С. 6

Про Василя Білошапку

З породи одержимих

Анатолій Саржевський

«Люблю людей одержимих. Серед них – Василь Білошапка».

Так відгукнулася у розмові про свого земляка-краєзнавця, журналіста, лауреата обласних премій імені Якова Паученка та Володимира Ястребова, члена Національної спілки краєзнавців України Василя Білошапку завідувач методичного кабінету відділу освіти Олександрівської райдержадміністрації на Кіровоградщині Лідія Григорівна Томєєва.

І справді, світу захоплень мого давнього знайомого можна по-доброму позаздрити. Не злічити його краєзнавчих наукових розвідок з історії рідного краю, який він безмежно любить, цікавих розповідей про минувшину, часи перебування у ньому гетьмана Богдана Хмельницького, інших визначних людей, які залишили по собі сторінку у життєписі Олександрівського району.

Активну участь він, учитель географії та природознавства за фахом, брав свого часу в підготовці книги скорботи про жертв Голодомору 1932-1933 років – своїх земляків. А ще його називають фанатом своєї справи, невтомним ентузіастом, енергійності й організованості якого можна по-доброму позаздрити.

Василь Білошапка є справжнім збирачем музейних фондів не лише за службовими обов'язками директора місцевого осередку культури, а й за покликанням душі.

Пам'ятаю першу зустріч, під час якої він, дізнавшись, що мій батько – фронтовик та журналіст родом із села Сентово (нині Родниківка), звернувся до мене з проханням надіслати розповідь про рідну мені людину та спогади батька, якщо вони залишилися, про односельців. Ось і зайнявся збором матеріалу для цього непосидючого чоловіка. А ще директора місцевого краєзнавчого музею можна нерідко побачити під час зустрічей з учительськими й учнівськими колективами та почути його захоплюючі розповіді, насичені унікальними фактами про героїчні постаті своїх земляків. Ці розповіді слугують вихованню людей – українських патріотів, які понад усе мають любити свою рідну землю, яка зростила їх та дала путівку в доросле життя, що зазвичай починається шкільним дитинством...

// Первая городская газета. – 2017. – 12 октября. – С. 10

Над чим працюєте, Майстре?

В. о. директора Олександрівського краєзнавчого музею Василь Білошапка:

Працюю над реалізацією різних краєзнавчих проєктів. Готую до друку нову редакцію видання «Олександрівщина – київські ворота Кіровоградщини». Тут буде коротка інформація про громаду, старостинські округи, багато фотографій, символіка населених пунктів.

Всім відоме ім'я краєзнавця Володимира Ястребова. В його роботах можна знайти багато чого цікавого. Проте більша частина Олександрівщини в той час входила до Чигиринського повіту Київської губернії. Довго не міг з'ясувати, чи було щось подібне про наш край. Виявляється, було! В Кракові 1880 року опубліковане дослідження секретаря польського письменника Міхала Грабовського, брата відомого діяча білоруської культури Рамуальда Підберезького Андрія (Анджея) Підберезького, який жив в Олександрівці, «Матеріали до демонології українського народу. З оповідань народних в Чигиринському повіті». Книжка знайшлась в цифровій бібліотеці Мюнхенського університету і написана польською мовою. Нині пробую перекласти окремі фрагменти з розповідями наших пращурів про русалок, перелесників, домовиків тощо. Можливо, колись вийде книжка з доповненнями пізнішого часу. Умовна назва «Такі дива у нас творились».

Займався реекспозицією в музеї історії села Розумівка, що став філією Олександрівського краєзнавчого музею. Тут з'явилася експозиція про Миколу Скляра (Чорного Ворона) та інших холодноярців, поменшало Раєвських.

Створив експозицію про сусіднє з Розумівкою село Миколаївку, зниклі села Стремещина та Капітанівка купців Бондарєвих.

Вийшли мої нові статті в «Енциклопедії сучасної України». Тепер їх 46. Щороку продовжую готувати «Збірку праць Олександрівського краєзнавчого музею». Минулого року був 21-й випуск.

Всі ми мріємо, щоб закінчилась війна, повернулись живими і здоровими наші захисники. Я народився в Донбасі, а тепер місто Авдіївка, де я виріс, в руках окупантів, майже зруйноване. Поїхати на могили матері і бабусі немає змоги... Та й чи вціліли вони...

Мрію про нову, квітучу Україну, де буде життя не гірше, ніж в Європі.

// Україна-центр. – 2024. – 10 червня.

<https://uc.kr.ua/2024/06/10/nad-chym-pratsyuyete-majstre-16/>

Левко Мацієвич – окраса української нації

...Лев Мацієвич був наш, наш спільник

і навіки останеться окрасою

і честю насамперед нашої забутої нації.

Олександр Олесь

Кропивницький краєзнавець Юрій Матівос припускає, що рід Мацієвичів – козацького походження. Представники цього роду разом з Богданом Хмельницьким боролися за волю України. Ймовірного пращура Левка, священика Арсенія Мацієвича, за активний виступ проти гноблення українського народу царицею Катериною II навічно кинуто до каземату Ревельської фортеці, де він і помер мученицькою смертю. Тепер він канонізований як православний святий.

У провінційному містечку Олександрівці Чигиринського повіту Київської губернії в перший день нового 1877 року за юліанським календарем сталася найординарніша подія. Сім'я бухгалтера цукрозаводу Макара Дмитровича Мацієвича поповнилась дитиною. От такий чудовий новорічний дарунок зробила чоловікові Тетяна Федорівна Підгаєцька (вона походила із духовного стану).

Хто міг тоді здогадуватись, яку долю віщують новорічні зорі новонародженому олександрівському хлопчикові, що проживе недовге, але яскраве життя й загине у віці Ісуса Христа.

Дев'ять років прожив Левко Мацієвич в Олександрівці. Чудова природа рідного краю манила хлопчика в степ, ліс, на береги тихоплинного Тясмину. Ще бігав до батька на роботу. Як цікаво було спостерігати за механізмами цукрозаводу. Можливо, саме в ті перші роки життя і полюбив Левко Мацієвич техніку.

До речі, сім'я Мацієвичів була великою, дружною. Дев'ятеро дітей!

Містечко Олександрівка на той час було невелике: і двох тисяч жителів у ньому не нараховувалось. Проте мало містечко хоч якусь, та свою промисловість. Крім цукрозаводу, який тоді орендував торговий дім братів Яхненків і Симиренка, в Олександрівці працювали тютюнова фабрика, два цегельні заводи, численні торгові лавки. Діяли православні церкви, синагога, проводились ярмарки. Ще жителі містечка обробляли землю, вирощували хліб, цукрові буряки. Восени 1876 року повз Олександрівку проклали залізницю. Словом, таке собі звичайне провінційне містечко в 35 верстах від повітового міста Чигирин.

На той час в Олександрівці вже була церковнопарафіальна школа. Та батьки, освічені, культурні люди, хотіли дати синові гарну освіту. От і опинився Левко Мацієвич у Києві. На знаменитому Подолі навчався в 3-й Київській гімназії. Багато читав. Захоплювався фізикою, хімією, природознавством, іноземними мовами. У своєму помешканні проводив хімічні досліди. Цікавили його фотографія, палітурна справа... Жив він на Хрещатику у своєї тітки Марії Дмитрівни, яка вийшла заміж за залізничного службовця Івана Івановича Лисенка.

Неабияка працездатність допомогла йому після гімназії закінчити ще три навчальні заклади! Спочатку було механічне відділення Харківського технологічного інституту, звідки його виключили за участь в українських соціал-демократичних організаціях. Та диплом інженера-технолога він одержує, блискуче захистивши проект комерційного пароплава. Потім Л. М. Мацієвич закінчує Кронштадтське морське інженерне училище, залишивши чудовий проект броненосного крейсера – прообраз лінійного крейсера. Та знань Мацієвичу видалося замало. І в 1906 році він закінчує ще й кораблебудівне відділення Морської академії.

Корабельний інженер Левко Мацієвич у Севастополі брав участь у будівництві крейсера «Кагул» і ескадреного броненосця «Іоанн Златоуст». За старанність одержав премію Морського міністерства.

Левко Мацієвич створив 14 простих і оригінальних проектів підводних човнів різного призначення. Жоден з них не збудували, бо проектував інженер для своїх човнів єдиний для підводного і надводного ходу двигун. Принцип, запропонований Левком Мацієвичем, здійснили лише через півстоліття – коли з'явилися підводні атомоходи.

Ще він конструював системи протиторпедного захисту кораблів, контролював будівництво підводних човнів за російським замовленням у Німеччині, відвідував засідання Морського технічного комітету...

У його житті поєдналися дві стихії: морська й повітряна. В 1909 році Левко Мацієвич створив один з перших у світі проектів гідроплана. Кораблі-авіаносці – ідея Левка Мацієвича. Йому належить перший у світі проект авіаносця на 25 літаків та їх зльоту з палуби за допомогою катапульт і гальмування сітками при приземленні.

Рік 1910-й. Левко Мацієвич навчався літати. Він був 178-м льотчиком планети і одним з перших у росії, першим пілотом-українцем. Його вчив

перший російський льотчик Михайло Єфімов у Франції в авіашколі Анрі Фармана.

На чолі комісії Відділу повітряного флоту «невтомний капітан» (так називали Левка Мацієвича друзі) закуповував для росії перші одинадцять аеропланів.

Повернувшись у росію, Левко Мацієвич багато літав, продовжував роботу над проектом літака, розробив пристрій, що забезпечував льотчикові безпеку при вимушеній посадці на воду, почав писати книгу «Повітроплавання у морській війні»...

У вересні здійснив перші нічні польоти (одночасно з Михайлом Єфімовим). Після ряду успішних польотів (здобув кілька призів) першим у росії підняв у небо пасажирів, серед яких були його дружина Олександра, голова Думи Гучков, голова Ради міністрів росії Столипін.

Під час першого всеросійського свята повітроплавання в Петербурзі загинув 7 жовтня 1910 року, випавши із зруйнованого літака. Встановлено, що на висоті 400 метрів льотчик хотів побити рекорд висоти. Та на його «Фармані» лопнула діагональна розтяжка. Кінець дроту попав у гвинт, від чого одна з лопатей розлетілась. Льотчика поштовхом викинуло з літака...

Народоволець і вчений Микола Морозов, який особисто знав Левка Мацієвича і за дев'ять днів до трагедії літав із ним на тому ж таки «Фармані», написав статтю «Пам'яті авіатора Л.М. Мацієвича»: «Загинув наш кращий авіатор. Загинув на очах у всіх. Мимоволі хотілось плакати, хотілося запитати: чому саме він, такий чуйний, добрий, енергійний, інтелігентий?».

Був ясний осінній вечір, «Фарман» летів рівно, наче плив у небі, і раптом... «Раптом на страшній висоті його аероплан гойднувся вбік, ніби переломився посередині, як метелик, що склав крильця, і, наче листок паперу, почав падати зигзагами просто вниз, а попереду нього все швидше й швидше падала темна постать людини. Це тривало півхвилини, але здавалося вічністю: всією свідомістю відчувалося й розумілося, що Мацієвич летить в обійми смерті, яка жде його внизу, і що ніяк уже його неможливо врятувати. ... Смерть була миттєвою. Тіло зберегло людську форму, але всі кістки були в ньому поломані на шматки...».

Все це відбулося на очах у дружини Левка Мацієвича Олександри, яка таким чином у двадцять три роки лишилася вдовою з трирічною донькою Тетяною на руках.

У той час пліткували про нещасливу любов і зраду в подружжі Мацієвичів. Звісно, всі ці розмови не мали під собою достатніх підстав. До речі, після загибелі Левка Мацієвича Борису Лазаревському, який довгий час із ним не бачився, стало цікаво, чи не відвернули Мацієвича блискуча кар'єра авіатора, постійні відрядження і особисте життя від української мови та любові до Батьківщини. Тому він запитав у його дружини, скільки з листів Левка Макаровича до неї були написані українською. Відповідь була – всі!

Після загибелі Левка Мацієвича у льотчиків з'явилися прив'язні ремені. Це була перша авіакатастрофа в росії. У жалобній процесії йшли понад

100 тисяч чоловік. Над людським потоком повільно плив дирижабль «Кречет». 350 вінків лягли на петербурзьку могилу одного з піонерів вітчизняної авіації. «Безумству хоробрих співаємо пісню», – написали на вінку студенти Військово-медичної академії. Поховали Левка Мацієвича в Олександро-Невській лаврі у Петербурзі. Левку Мацієвичу було лише тридцять три...

Під впливом загибелі нашого земляка російський винахідник Гліб Котельников винайшов ранцевий парашут. Навіть смерть видатного українця послужила вселюдському поступу.

1 жовтня 1910 року письменник Олександр Олесь надрукував у газеті «Рада» свій некролог Левку Мацієвичу. Там є таке: «...Він був наш по духу і по крові. Українське громадянство повинне вшанувати його самостійно і незалежно від других. В Петербурзі уже збираються жертви на пам'ятник Мацієвичу. Ця втішна звістка може нас тільки порадувати, але не заспокоїти. Ми повинні самі з чуттям глибокого здивування і гордості вшанувати пам'ять Мацієвича і в самому серці України, у Києві, поставити йому принаймні бюст. Лев Макарович був наш, українець, наш співник і навіки останеться окрасою і честю насамперед нашої забутої нації».

А ось як відгукнувся на смерть Левка Мацієвича у своєму щоденнику (запис за 4 жовтня 1910 року) інший відомий українець – Євген Чикаленко:

«В Петербурзі, літаючи на дирижаблі (аероплані), зі страшенної висоти упав і розбився морський інженер Лев Мацієвич, свідомий українець, есдек, один з організаторів РУП (Української революційної партії).

Смерть його викликала надзвичайне спочуття всього російського громадянства і уряду. Поховали його на державний кошт, родині видали пенсію, великий князь Олександр Михайлович послав на похорон вінок. Тепер збирають гроші на постановку пам'ятника – першій в росії жертві авіації.

Ми в «Раді» намагаємось якнайгучніше заявити, що цей російський герой-авіатор, до якого примажуються і нововременський Меншиков, і кієвлянинський Савенко, – наш рідний, свідомий українець, «мазепинець» і «сепаратист», як називають свідомих українців панове чорносотенці.

Шкода тільки, що на похоронах Мацієвича поряд з промовами придворних осіб не пролунало українське слово, а між сотнями вінків був тільки один з українським написом, правда, гарним:

І скільки вас в борні розбилось об граніти,
І скільки вас сконало серед мук,
Але і смерть була безсила вас спинити
І вбить ваш вільний дух.

Левко Мацієвич був українцем. Ще у студентські роки він разом з Дмитром Антоновичем, Боніфатієм Камінським і Михайлом Русовим став у 1900 році засновником РУПу – Революційної української партії, яка взяла на озброєння спочатку ідею культурно-національної автономії, а потім і незалежності України. Складалася РУП з невеликої кількості гуртків – «вільних громад» – у Харкові, Києві, Ніжині, Полтаві, Чернігові, Лубнах та інших містах України і стояла на соціалістичних (соціал-демократичних) позиціях,

висуваючи на перший план ідею національного визволення України, а потім – економічні і соціальні перетворення. Пізніше з РУПу виникла Українська соціал-демократична партія, одним з лідерів якої став Володимир Винниченко.

В Олександрівському краєзнавчому музеї є фотокопії документів, які свідчать про те, що в Харкові за Левком Мацієвичем наглядала поліція.

У Петербурзі Левко Мацієвич був членом української «Громади» (разом з Симоном Петлюрою). Влаштував Шевченківські свята в Севастополі (!), Петербурзі, ставив українські театральні вистави, чудово співав, танцював. Він мріяв бачити Україну вільною, щасливою. Зі своїми рідними, кореспондентами в Україні (навіть на відкритих поштових листівках) він листувався виключно українською мовою.

Друзями і знайомими Левка Мацієвича були Михайло Коцюбинський, Микола Вороний, Олександр Олесь, Гнат Хоткевич, Микола Міхновський, Іван Франко, Михайло Грушевський, лейтенант Петро Шмідт... Перелік цей можна продовжувати.

У 1902-1903 роках Левко Мацієвич не раз приїжджав із Севастополя до Херсону в гості до Дніпрової Чайки (Людмили Василевської).

У 1903 році в Севастополі представники української громади планували видавати двомовний українсько-російського журнал «Хлібороб». Та влада не дозволила це видання, повернувши документи з резолюцією «запретить». Серед засновників цього видання та його редактором мав бути Левко Мацієвич.

У 1904 році Левко Мацієвич листувався з українським письменником Михайлом Коцюбинським. Книги, надані Левком Мацієвичем, допомогли письменнику написати оповідання про кримських татар «Під мінаретами».

У травні 1905 року Л. Мацієвич вирушає у закордонне відрядження (на жаль, не відомо куди саме) з метою обміну досвідом суднобудування. Володимир Кедровський подає унікальні свідчення, що під час цієї подорожі Левко Мацієвич «таємно репрезентував Революційну Українську Партію (РУП) на з'їзді чеських соціал-демократів, а також брав участь, як український представник, на з'їзді організацій поневолених народів Росії».

Зберігся лист Левка Мацієвича до Михайла Грушевського (Центральний державний архів України, Київ), датований 1907 роком.

Є фотографія, зроблена в 1903 році під час відкриття у Полтаві пам'ятника Івану Котляревському – автору безсмертних «Наталки Полтавки» та «Енеїди». На ній разом з Левком Мацієвичем – письменники Михайло Старицький, Ганна Барвінок, Олена Пчілка, Леся Українка, Василь Стефаник, Гнат Хоткевич, Михайло Коцюбинський, Віталій Боровик, Панас Мирний, Володимир Короленко, літературознавець Сергій Єфремов, етнограф Іван Демченко, історик Мирон Кордуба, композитор і історик Микола Аркас, письменник, перший вітчизняний кооператор Микола Левитський та багато інших тогочасних відомих діячів України. Ось до якої когорти належав Левко Мацієвич. «Слава Мацієвича розляглась по всьому світу, але Україні належить честь, що один з її синів записав своє благородне ім'я на крижальх вселюдського поступу», – писав Микола Вороний.

Вулиця Левка Мацієвича є у Львові. У Харкові на будинку головного аудиторного корпусу Харківської політехніки встановлена меморіальна дошка. У Києві, на Подолі, на будинку, де колись розміщувалась 3-я Київська гімназія, теж є меморіальна дошка, встановлена стараннями земляків Левка Мацієвича (пам'ятника у столиці України Левку Мацієвичу так і не поставили...).

В Україні на честь Мацієвича випущено два поштових конверти, а в росії – дві поштові листівки. На студії «Укртелефільм» створено документальну кінострічку про Мацієвича.

На батьківщині Левка Мацієвича, в Олександрівці, його іменем теж названо одну з вулиць. На будинку, де він народився, відкрито меморіальну дошку та честь великого Українця. 2003 року у будинку, де народився один із перших вітчизняних льотчиків, відкрито кімнату-музей Л.М. Мацієвича – філіал комунальної установи «Олександрівський краєзнавчий музей». Тут зібрано документи, фотографії Левка Мацієвича. Серед них є й особисті речі Левка Мацієвича.

А 2015 року в смт Олександрівка (тепер Олександрівської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області) на добровільні пожертви приватних осіб з'явився й перший в Україні пам'ятник видатній людині. Автор погруддя – кропивницький скульптор Віктор Френчко.

*Василь Білошапка,
т.в.о. директора Олександрівського краєзнавчого музею,
почесний краєзнавець України.*

(Журнал «Історичний калейдоскоп» (м. Вінниця), № 3-4)

Фотогалерея

Фото 1. Василь Білошапка

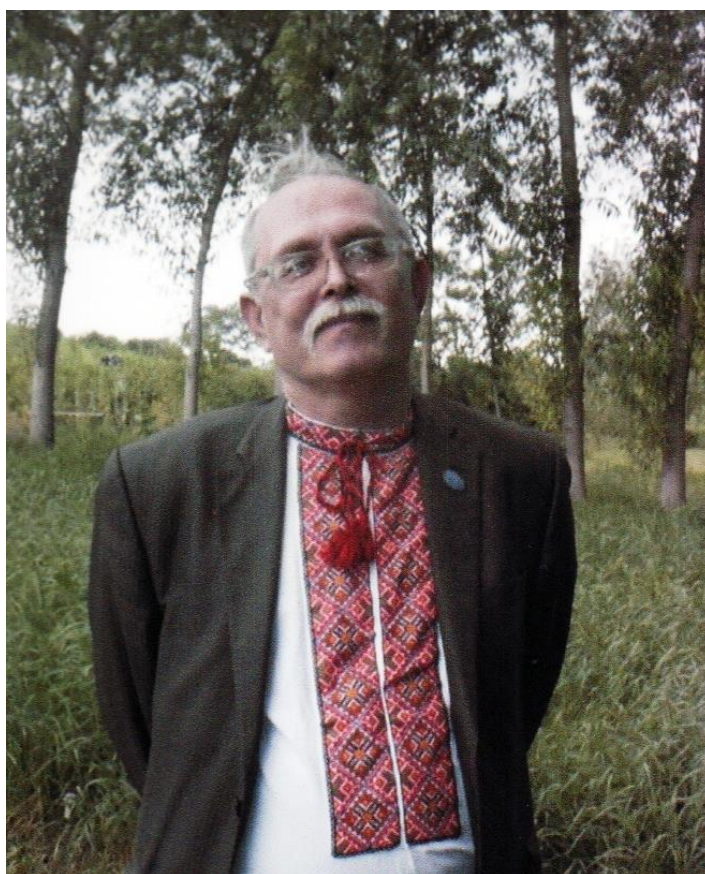

Фото 2. Василь Білошапка

Фото 3. Василь Білошапка з Олексієм Неживим

Фото 4. Василь Білошапка – студент першого курсу. Вересень 1977 року

Фото 5. Наталія Терновська з Василем Білошапкою. 1981 рік

Фото 6. Василь Білошапка в Художньо-меморіальному музеї Олександра Осмьоркіна на виставці творів претендентів на здобуття Обласної премії у галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва імені Якова Паученка у 2020 році

Фото 7. Василь Білошапка проводить екскурсію з історії краю в Олександрівському краєзнавчому музеї.

Фото 8. Василь Білошапка в Обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Дмитра Чижевського на краєзнавчій конференції. 2011 рік

Фото 9. Василь Білошапка в ОУНБ ім. Дмитра Чижевського на краєзнавчих студіях, присвячених Левку Мацієвичу. 2017 рік

Фото 9-10. Святкування Дня Незалежності України. 2018 рік

Іменний покажчик

Айвазовська Раїса	227
Бабенко О.О.	11, 101
Бабійчук Ганна	192
Береговий Я.	336
Бідненко Н.І.	19
Бобринський Олексій (граф)	287
Бондар В.	337
Борисенко Анатолій	270
Борисенко Олег	305
Босько Володимир	329, 330, 331, 338, 377, 378, 379
Брайко Михайло Григорович	200
Вербицький Олександр Матвійович	174, 304
Вітер Любов Григорівна	316
Волконські (родина)	104
Гордова Тамара	271
Горліс-Горський Юрій	223
Горло О.	341
Горобець Ганна	257
Грабовський Міхал	93, 105, 106, 218
Грабовські (родина)	92
Гревси (родина)	197
Гуляєв Дмитро Тимофійович	193
Гуртовий Василь	65
Докучаєв Василь	34
Доля Н.	344, 345
Євтушенко Никифір	28, 112
Єнтальцев Андрій Васильович	251
Заблоцький-Десятовський Павло	264
Зіноватний Василь	203
Календюк Іван Хрисанфович	114
Карпенко Петро Миколайович	115
Квачук Олександр Вікторович	116
Кивгило Микола Григорович	117
Кириленко Василь Пилипович	118
Кірман Віктор Григорович	119
Кірман Галина	180
Клюєнко Василь Миколайович	120,
Клюєнко Дмитро Миколайович	121
Коваль Марія Маркіянівна	308
Ковтун Володимир	187, 188
Колісниченко Наталія Олексіївна	122
Коптєв Анатолій Андрійович	123
Корнер Віктор Дмитрович	124
Косенко Петро Дмитрович	125
Косолапов Віктор Григорович	126
Котєгов Олексій Олександрович	127
Котляров Борис Якович	128
Котов Іван Григорович	129
Красота Георгій Тимофійович	130

Кримський Андрій Іванович	131
Колесніченко В. М.	11
Коломієць М. М.	2, 87, 284, 359, 370
Кримський А. А.	3
Кропивницький Марко	203, 221
Кузик Б. М.	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 336, 344, 345
Кузнецов Володимир Іванович	132
Кузнецова А.	350
Куліш Пантелеймон	17, 18, 73, 219, 252
Куманський Б.	351
Лагно Федір	256
Ларін Володимир Сергійович	133
Лев Борис Давидович	134
Левитський Микола	301
Левочко В.	354
Лісніченко Ю.	353
Лисенко Микола	303
Литвинов Микола Юхимович	135
Лозовий П.	213
Лубенець Григорій Кузьмич	136
Луньов Павло Федорович	137
Любарський Р.	355, 356
Ляшко Олександр	300
Мазепа Іван	66, 242, 243
Маїк Ігор	254, 259
Маленченко Юрій	248
Маленченко Ніна	248
Малина В'ячеслав	183
Маляренко Михайло Софронів	138,
Мамай, козак	227
Манагаров Іван Мефодійович	139
Маніта Архип Самійлович	140
Маринський Іван Антонович	141
Марфула Поліна	272
Маслов Веніамін Гнатович	142
Мацієвич Левко	13, 38, 39, 69, 179, 190, 231, 239, 334, 342, 348
Мельник Тетяна	290, 291, 292, 293
Місютін Григорій Анатолійович	143
Михальчишин Іван	84
Мокряк Марко Ісайович	144
Мулявко Надія	306
Назаренко-Куллам Валентина Семенівна	145
Непийвітер О.	357, 358
Нестеренко Микола Дементійович	146
Німенко Степан Олексійович	147
Онопа Микола Савелійович	151
Оношенко Анатолій Никифорович	278
Орлик О. П.	24, 87
Осатюк Дмитро Іванович	152
Осипенко Володимир	189
Оссовський Петро	269

Охман Микола Петрович	153
Охріменко І.	362
Очеретько Іван Данилович	154
Павличенко Микола Іванович	155
Павличук Олексій	177
Панченко В. Є.	13
Панченко де Венегас Ольга	268
Пархоменко Л. О.	92
Петренко І. Д.	1, 24, 55, 349, 350, 351, 353, 354
Петрушенко Леонід Михайлович	156
Півторак Григорій	207
Подуфалов Сергій	273
Полячок О. І.	92, 106
Почінська Валентина	299
Радзевило Андрій	160
Раєвський Микола	269,
Раєвські (родина)	89, 90, 213
Роздобудько Олександр	253
Ростішевські (родина)	92
Салій О.	25, 60, 363
Савустяненко В'ячеслав Михайлович	217
Саржевський А.	364
Симиренко Федір	201
Скляр Микола (отаман Чорний ворон)	263
Скрипник Г. А.	92
Слюсаренко В.	367
Созашвілі (Янишевська) Тамара	212
Терещенко А. К.	92
Тільнова І.	368, 369
Тищенко Яків	110, 191
Ткаченко Сергій	275
Федоров Володимир Олександрович	295
Фірсов Микола	347
Фундуклій Іван	51, 288
Фундуклії (родина)	102
Харько, козак	228
Хмара Пилип	29, 103
Хмельницький Богдан	19, 30, 68, 76, 88, 198, 362
Хоменко Василь	22, 173, 250
Хомутовський Андрій	279
Хуберт Альфред	206
Чайковський Петро	23
Чересленко Владислав	186
Чорноіван Олексій	241
Шевченко А.	372,
Шевченко Г.	371, 373
Шевченко Т. Г.	104
Шимановські (родина)	92
Шкода В'ячеслав	33
Шляховий К. В.	103
Шнапер Лазарь Моїсейович	209

Шостак Трохим	80
Шпирко О.Л.	3
Шулик Інна	56, 57, 58, 59, 374, 375, 376
Щербаківський Данило	16
Юганова Тетяна	166
Юра Гнат	203
Юрченко А. П.	21
Ющенко Катерина	341
Яворницький Дмитро	31
Янчуков Станіслав	333
Ястребов Володимир	27, 178
Яхненко Михайло	201